

Tradition och passion – kartläggning av hästforskning och hästföretagande

Ingemar Svantesson, Hippcom den 10 juli 2009.

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING	4
Hästföretagande	4
Hästforskning	4
1. INLEDNING, SYFTE OCH METOD	6
1.1 Insamling av data	6
1.1.1 Hästföretagande	6
Företag och näring	6
Bransch eller näring	8
1.1.2. Avgränsningar och källor för insamling av företagsdata	9
Statistiska centralbyrån (SCB)	9
Lantbrukarnas riksförbund (LRF)	10
Internet	10
1.1.3. Avgränsningar och källor för insamling av forskningsdata	10
Tolkning av syftet	10
Sökningsmetodik	11
1.1.4. Projektet Hästen i Skåne	11
Hästföretagande	11
Hästforskning	12
2. RESULTAT OCH ANALYS	12
2.1 Hästföretagande	12
2.1.1 Internet och SCB som källa	12
Fördelning per huvudgrupp	14
Fördelning per undergrupp	15
Tidningar och media	17
Hästturism	18
2.1.2 LRF som källa	18
2.1.3. SCB som källa, fördjupning	19
Motiv till fördjupning	19
Metod	20
Resultat fördjupning	20
2.2 Hästforskning	23
2.2.1 Totalt funna uppsatser	23
2.2.2. Hästforskning inom SLU	24
Uppsatser per ort	24
Uppsatser per ämne	25
2.2.3 Ämnesfördelning bland totalt funna	25
Agronomi, uppsatser	27
Veterinärmedicin, uppsatser	27
2.2.4 HNS, Hästnäringens Nationella Stiftelse	28
2.2.5. Hästforskning i Västra Götaland och Skåne län	28
2.2.6. Hippolog, uppsatser	29
Hippolog, fördelning per undergrupp	29
2.2.7 Forskning och tillväxt	31
Hästforskning inom SLU	31
Hästen och samhällsutvecklingen	31
Konsumtion av hästnäringens produktion	32
Konsumtion av verksamma i hästnäringen	33
Landskapsplanering	33
Markör för ekonomisk status	34

Affärsnytta och hävstångseffekt	34
Källförteckning	36
Meddelanden	37
Bilagor.....	37
Bilaga 1: Rubrikförteckning över examensarbeten, uppsatser och avhandlingar	37
Bilaga 2: Förteckning avhandlingar	37
Bilaga 3: Artikel i Dagens Industri 090617	37

Sammanfattning

Arbetet med rapporten har pågått under större delen av första halvåret 2009 enligt en projektbeskrivning som fastställdes av Eslövs kommun och Vara kommun vintern 2008/2009. Syfte: *Att göra en förstudie med syfte att kartlägga och beskriva hur hästföretagande och forskning inom hästnäringen ser ut i Skåne. Dessutom att analysera vilka delar av forskningen som kan ha möjlighet att skapa tillväxt i hästnärföretagen.* Det bestämdes också att motsvarande kartläggning skulle ske i Västra Götaland.

Hästföretagande

En definition av hästnäringen har formulerats med syftet som grund. Hästföretag och Hästnäring har definierats tidigare i andra rapporter men det har funnits ett behov av att diskutera det utifrån rapportens syfte eftersom det inte tycks finnas vedertagna avgränsningar. Den definition av hästnäringen som använts grundar sig på att all verksamhet som har en nära anknytning till hästen som varelse i företag eller företagsliknande organisationer utgör hästnäringen.

Tre typer av företagsdata har använts och de kommer från olika källor: Individuell data i form av adress och verksamhetsuppgifter från Internet, från Statistiska Centralbyrån individuell data innehållande verksamhets- och adressuppgifter samt ekonomiska uppgifter och grupperad verksamhetsdata från Lantbrukarnas Riksförbund. Insamlingen av data har visat att det finns metodologiska problem med kartläggning och analys av hästnäringen. Därför är antalet insamlade företag inte alla i näringen i respektive län. Det har trots det bedömts vara tillräckligt för att ge en rättvisande bild.

Kartläggningen av företagen visar att hästnäringen förefaller vara starkt fragmenterad och att det därför är svårt att hitta stora dominerande företag i de flesta av de 133 olika företagskategorier som identifierades. Dessa 133 kategorier sammanfattades till 41 som de 2016 funna företagen är grupperade i. Antalet insamlade företag har bedömts som stort i jämförelse med andra studier och hemsidor med företagsregister. Trots det större hästantalet i Västra Götaland finns det fler funna företag i Skåne. Kartläggningen visar också att i stort sett är det inte någon större skillnad mellan länen men grupperna Stuterier och uppfödare samt antalet proffstränare vid trav och galoppbanorna avviker.

Hästforskning

Kartläggningen av hästforskning eller mer specifikt, någon form av vetenskapligt arbete dokumenterat i uppsatsform på universitet eller högskola och med häst som tema har varit målet för kartläggningen. Inga tidigare offentligt publicerade studier där man gjort liknande kartläggning har hittats. Därför finns det inte jämförande resultat att använda sig av för att värdera framkomna resultat som denna rapport visar.

Det finns 325 stycken funna uppsatser publicerade 2005 eller senare i rapporten. Insamlingen av uppgifter har visat att uppsatser vid samma universitet inte kan hittas i en enda sökmotor utan man får använda flera. Det är inte heller alla uppsatser som publiceras elektroniskt.

Uppkomna resultat visar att det publicerats uppsatser vid 16 olika universitet eller högskolor från Luleå i norr till Malmö i söder. Hästnäringens Nationella Stiftelse finns med som egen utgivare utöver dessa 16. SLU betraktas som ett universitet trots dess geografiska spridning. SLU är den dominerande utgivaren och verksamheten i Uppsala dominerar däri. Rapporten visar att även ämnesspridningen är stor och enligt de definitioner som används i rapporten är det 14 olika kategorier som representeras. Av dem dominerar den veterinärmedicinska. HNS administrerar medel från totalisatorspelet bland annat i syfte att stödja svensk hästrelaterad forskning. De ämnesområden som har flest publicerade uppsatser med stöd av HNS är ämnesområden som ryms inom SLU och det är veterinärmedicin som dominerar. Hipplogstudenternas uppsatser har ofta en praktisk anknytning till dagligt arbete inom hästnäringen. En jämförelse av uppsatsämne mellan två tidsperioder har gjorts, före och efter 2005. den visar att avel, ridskoleverksamhet och ridlära är stora grupper i båda perioder men att pedagogik och ledarskap är ett nytt och starkt dominerande uppsatsval efter 2005 till skillnad mot avel som störst innan 2005.

Med ledning av syftet diskuteras tillväxtskapande forskning. Rapporten föreslår med exempel ekonomi, landskapsplanering och beteendevetenskap mer tvärvetenskapligt arbete mellan olika utbildningsinstitutioner. Rapporten hävdar också åsikten att den hittills dominerande forskningen inom SLU och veterinärmedicin skapar en viktig grund men för att få ökad hävstångseffekt av den forskningen måste det ske mer forskning inom områden som är otraditionella för hästnäringen. Bland annat nämns vikten av forskning som utgår från företagare i hästnäringen som konsumenter av varor och tjänster för användning i sin verksamhet. Med stöd av mycket få funna uppsatser i ämnet konsumtionsforskning behövs det även mer vetenskapligt arbete som inriktar sig på dagens och framtidens konsumtion av upplevelser och andra nyttigheter som är hästnäringens huvudsakliga produktion. Rapporten föreslår att det ska göras en genomgång av alla för hästnäringen otraditionella ämnesområde för att se tillämpningar av de ämnenas affärsnytta för hästnäringen. I rapporten görs en sådan genomgång framförallt inom företagsekonomi.

1. Inledning, syfte och metod

Problemformuleringen diskuterades under vintern 2008/2009 av representanter från Eslövs kommun, Vara kommun och Hästnäringens nationella stiftelse (HNS). Man såg att det fanns ett behov av att få svar på frågor som ledde fram till syftet enligt följande: *Att göra en förstudie med syfte att kartlägga och beskriva hur hästföretagande och forskning inom hästnäringen ser ut i Skåne. Dessutom att analysera vilka delar av forskningen som kan ha möjlighet att skapa tillväxt i hästnärföretagen.* Det bestämdes också att motsvarande kartläggning skulle ske i Västra Götaland.

Författaren till denna rapport fick i februari 2009 uppdraget att förverkliga syftet.

1.1 Insamling av data

1.1.1 Hästföretagande

Begreppet hästföretagande är vid en första anblick ett tydligt begrepp. Det känns naturligt att tolka det som företag som bedriver sin verksamhet med hästar. Men vid en något djupare betraktelse visar det sig att begreppet tolkas på olika sätt.

Företag och näring

Företag i mer allmän mening kännetecknas av ett vinstsyfte och då i form av en vinst i monetära termer som ska beskattas. Vinstsyftet ska även gälla under så kallad varaktighet. Med den terminologin utesluter man de som har verksamhet i form av hobby och det låter ju enkelt, populärt uttryckt. Skatteverket ser det inte som enkelt vilket medfört att det funnits utrymme för olika bedömningar mellan olika skattekontor och man har under ett flertal år jobbat med problematiken. Men i april i år har man kommit ut med riktlinjer med ambitionen att skapa mer rättvisa skatteregler mellan olika så kallade hästföretag och i olika delar av landet. Med begreppet Hästföretagare menar Skattverket *"Den som bedriver verksamhet med hästar....."*. Skatteverket ser alltså som förutsättning att hästen som varelse finns fysiskt i verksamheten och man anger sådan verksamhet enligt följande: trav och galopp, alla ridsportens grenar, t.ex. dressyr och hoppning, hästträning och ridutbildning, turridning, avel, uppfödning, hästuthyrning, uthyrning av stallplatser och hingsthållning. I syfte att fastställa om det är ett beskattningsbart företag eller inte menar man att en bedömning av samtliga omständigheter i varje enskilt fall ska göras utifrån alla de förutsättningar som finns i den enskilda verksamheten och man anger exempel på omständigheter som kan ha betydelse då verksamheten är nystartad och under uppbyggnad:

1. att det finns en avsikt att bedriva verksamheten varaktigt,
2. att det finns en affärsplan, ekonomiska kalkyler eller liknande,
3. att marknadsföring sker för att nå kunder eller en kundkrets,

4. att särskilda tillstånd finns (om sådant behövs),
5. att en särskild lokal finns för verksamheten, och
6. att olika inköp/investeringar gjorts som är typiska för näringsverksamhet.

Man säger också att då verksamheten är pågående skall förutom ovanstående omständigheter även följande ha betydelse vid bedömningen om det är ett företag eller inte:

1. att det finns kunder (andra än närstående), och
2. att det finns inkomster

Till sist öppnar man för ytterliggare bedömningar av verksamhetsspecifika omständigheter som särskilt ska beaktas i bedömningen i avgörandet för om det är ett hästföretag eller inte.

Efter diskussion med uppdragsgivarna från Eslövs och Vara kommuner till den här rapporten, representanter från Hästnäringens nationella stiftelse (HNS) samt andra personer med nära anknytning till rapporten, framkom det ganska snart att Skatteverkets tolkning är för snäv och att studien borde gälla även de företag som inte har hästar men där man vänder sig till kunder som är intresserade av att köpa varor eller tjänster som på något sätt kan relateras till hästar.

Hästnäringens nationella stiftelse, förkortas HNS (dåvarande Nationella stiftelsen för hästhållningens främjande) har i en rapport från 1996 formulerat följande definition av hästföretagande, *"I begreppet hästnäring inkluderas de företag och individer som begagnar sig av hästen som produktion av nyttigheter som efterfrågas i samhället"*. Den begreppsförklaringen används även som grund i rapporten *"Hästnäringens samhällsekonomiska betydelse i Sverige"* från 2004 publicerad av Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) där man säger *"Denna studie ansluter till ovanstående definition (med syfte på Stiftelsens formulering från 1996, min anmärkning) med tillägget att studien enbart tar fasta på ekonomiska effekter som uppstår till följd av transaktioner inom ramen för en hästrelaterad verksamhet i Sverige"*. Begreppet hästföretagande är som sagt brett och det tolkas ofta på annat sätt än Skatteverkets definition. Jordbruksverket går så långt att man i sin rapport *"Kartläggning och analys av hästverksamheten i Sverige"* från 2005 säger att *"Enligt jordbruksverkets uppfattning finns det ingen vedertagen definition av begreppen hästsektor, hästnäring och hästrelaterad verksamhet. Avgränsningen kan anpassas till frågor som man vill belysa i varje enskilt fall"*. Därför är det inte så överraskande att det i snart sagt alla rapporter i ämnet inklusive denna finns ett behov av att diskutera och definiera begreppet hästföretagande eller närbesläktade andra begrepp som hästsektor, hästnäring och hästrelaterad verksamhet.

I denna studie görs inte en strikt bedömning i avsikt att konstatera om ett hästföretag är ett företag i sin egentliga bemärkelse eller inte. De verksamheter som själva valt att kalla sig företag ingår men även sådan verksamhet som författaren själv bedömer vara företag eller företagsliknande. Vidare så menas med hästföretagande i denna studie sådan verksamhet där hästen som varelse inte är direkt "verksam" i skapandet av intäkter och kostnader. Det vill säga sådan verksamhet som bygger på en nära koppling till hästar.

Trots att Skatteverkets publikation är den senaste av dem som citeras här så följer inte rapporten deras definition på grund av att den inte kan räknas som allmänt vedertagen när man vill beskriva hästnäringen som helhet. Rapportens definition av hästföretagande är därför *"all verksamhet som har en nära anknytning till hästen som varelse"*.

Bransch eller näring

Ibland ser man eller hör ord som hästbransch eller landsbygdsbransch. Det är lockande att använda sådana ord eftersom det idag är mer modernt än tidigare att använda sig av företagsekonomiskt laddade ord som bransch, landsbygdsföretagare och andra liknande ord när man beskriver landsbygdsrelaterad verksamhet. Exempel på suffix som var vanliga förr, – bonde, - producent, - uppfödare är idag oftast ersatt med – företagare trots att verksamheten är densamma. Den avgörande orsaken till suffixbytet står att finna i omvärldsförändringar framför verkliga förändringar i verksamheten. Det som betytt mest är EU inträdet i form av en ökad konkurrens vilket ställer andra krav på företaget och företagsledningen i landsbygdsföretaget än tidigare.

Det är rimligt att den utvecklingen kommer att öka i betydelse även för hästrelaterade verksamhet. Vi kunde den 17 juni i år (2009) läsa en artikel i dagstidningen Dagens Industri med rubriken *"Holländska hästar på lönsamt bete i Sverige"*. Det framkommer i den att *"den holländska hästuppfödarindustrin ser Sverige som en ny expansionsmöjlighet"*. Orsakerna till det är, låga markpriser och stort hästkunnande. *"Det är absolut inget hot, det här främjar konkurrensen och ger Sverige nya kunskaper"*, säger jordbruksminister Eskil Erlandsson som intervjuades i artikeln och själv är hästuppfödare (se bilaga 2).

Hot eller inte för näringen? För den enskilde hästföretagaren är det helt klart ett hot och kan betyda svårigheter att få ihop en bra resultaträkning om, summariskt uttryckt, värdet på det företags resurser understiger den från Holland inkommande. För en annan hästföretagare kan det istället vara en möjlighet. Mer generellt för både den enskilde företagaren och för dem som grupp kräver ökad konkurrens ökat kunskande eller kompetens. Behovet av att då till exempel kunna analysera en bransch är uppenbart och kan exemplifieras av en interpellation i april 2008 av riksdagsmannen Bosse Ringholm till näringsminister Maud Olofsson. Interpellationen har rubriken *"SNI-koderna och småföretagare inom turistnäringen"*. Turistnäringen är en stor, viktig och växande näring med en beräknad omsättning på 237

miljarder och man hänvisar bland annat till Jordbruksverkets rapport 2008:34 om en livskraftig landsbygd där vikten av de 10 000 stycken små turistföretag hålls fram. Paradoxalt nog har man uppenbara svårigheter att analysera den med de verktyg som Statistiska centralbyrån (SCB) förfogar över och det är just det riksdagsmannen Ringholm anger som ett problem med motivet att man inte kan mäta och analysera. Argumentationen syftar på två frågor till näringsministern: Vilka åtgärder är näringsministern beredd att vidta för att komma till rätta med bristen på fungerande SNI-koder för turistnäringens småföretagare och vilka statliga myndigheter får, enligt näringsministerns avsikter, uppdraget att modernisera SNI-koderna för turistföretagare? Parallellerna till analys av hästnäringen är uppenbara.

Ju tydligare det går att avgränsa branschen desto lättare blir det att analysera och tolka framkomna resultat som leder till ökat kunnande. En förenklad och förklarande sammanfattning av branschbegreppet innebär att företag med liknande verksamhet utgör en bransch. Med bransch avses en grupp av företag som levererar till en marknad. En marknad utgörs av varor som är utbytbara med varandra. Om man förtydligar det med några exempel. Ingår andra hästdjur i hästbranschen? Svar ja enligt SCB men nej i praktiken, det finns förmodligen väldigt få eller rent av ingen person som är beredd att byta ut hästen mot ett annat hovbärande djur i sådan verksamhet som avses här. Var och en kan säkert tänka sig det. Räknar man in maskinstationer som pressar hö i hästbranschen? Svar nej, inte enligt branschbegreppet. Detta trots att de är en viktig länk i en verksamhet som kan relateras till hästen som varelse. Exemplet kan göras fler men räcker för att förtydliga att branschbegreppet är för snävt, branschbegreppet utesluter även de som vi vill ha med en kartläggning av! Vi vill ha med dem som säljer grovfoder men inte åsnorna i i denna studie av företag i hästnäringen. Därför används inte ordet bransch som beskrivning för grupperingen av hästverksamheter. Definitionen av begreppet Hästnäring är därför här: *grupp av de företag eller företagsliknande rörelser som bedriver verksamhet relaterad till hästen som varelse.*

1.1.2. Avgränsningar och källor för insamling av företagsdata **Statistiska centralbyrån (SCB)**

SCB har ett företagsregister som är uppdelat efter ett system som följer EU:s riktlinjer. Systemet bygger på att företagen själva uppger vilken verksamhet de bedriver och då anger den med i en så kallad SNI-kod man själv väljer ut bland det utbud av så kallade bransch-koder (SNI-kod) som SCB använder sig av. Om vi återgår till exemplet med häst kontra åsna så är bransch-koden gemensam för både hästuppfödare och åsneuppfödare eller för den delen uppfödare av zebro eftersom de är alla hästdjur. SNI-koden är 01430 och benämns Uppfödning av hästar och andra hästdjur. Problemet är av naturliga skäl inte så stort just med denna kod men om man istället skulle vilja ha med dem som tillverkar hästkosöm eller syr upp konfektion till kuskare och ryttare, då blir det betydligt mer komplicerat och i praktiken omöjligt att använda sig av SCB:s tjänster. Hästnäringen omsätter direkt cirka 20 miljarder och med indirekta och induceringseffekter ytterligare 26 miljarder enligt

rapporten Hästnäringens samhällsekonomiska betydelse från 2004. Turistnäringen omsätter 237 miljarder, men icke desto mindre är analysproblemen i hästnäringen desamma som för turistnäringen.

Av diskussionen framgår att det hade varit praktiskt om det vi kallar hästnäring faktiskt hade varit en bransch. Man kan då lättare ta fram fakta som bildar grund för ny kunskap och för olika typer av kommunikation som lyfter fram och marknadsför branschen och visar dess betydelse i samhället. Det gäller för hästnäringen såväl för turistnäringen där för övrigt hästrelaterad turism ingår. SCB:s företagsregister är med ledning av de beskrivna skälen en begränsad uppgiftskälla för studiens syfte.

Lantbrukarnas riksförbund (LRF)

Lantbrukarnas Riksförbund, LRF, är en intresse- och företagorganisation för människor och företag inom de gröna näringarna. LRF:s nästan 169 000 medlemmar driver tillsammans 90 000 företag och det är inte ovanligt att man då även har någon form av hästverksamhet. De har inte statistik över alla verksamheter inom hästnäringen och har inte heller det syftet. Det är fritt för vem som helst att ansöka om medlemskap om man anser det finns fog för det. Att vara verksam i hästnäringen i sig är alltså inte ett medlemskriterie. Det är inte heller ovanligt att man inom travsektorn är medlem i andra näringslivsorganisationer än LRF, till exempel Svenskt Näringsliv. Därför kan LRF lämna statistik endast för en del av hästnäringen.

Internet

Öppna källor på Internet rymmer mycket information om hästnäringen. Det finns många hemsidor inom hästnäringen som är annonsfinansierade. De innehåller dessutom ofta ett så kallat företagsregister som bygger på att den som skapat hemsidan lägger in så många företag i sitt register att man uppnår någon form av så kallad kritisk massa som gör det intressant att besöka hemsidan samt att annonsera på den. Lyckas innehavaren med att komma över den kritiska punkten, då kommer sannolikt antalet besökare också att öka och därmed kommer även nya företag att utnyttja möjligheten att själv lägga in sina uppgifter på hemsidan vilket ofta erbjuds. Det medför att hemsidans annonsvärde växer och därmed värdet på företaget som driver hemsidan. För denna rapports syfte är dessa hemsidor viktiga källor för information precis som Gula Sidorna och andra sökmotorer på Internet.

1.1.3. Avgränsningar och källor för insamling av forskningsdata

Tolkning av syftet

Syftet med denna studie anger bland annat *"... och forskning inom hästnäringen ser ut i Skåne"*. En kartläggning av vetenskapligt arbete kan inte omfatta enbart det som görs i Skåne eller i Västra Götaland. SLU är det viktigaste universitetet i sammanhanget och de har sin verksamhet spridd i hela landet. SLU i Skara och Alnarp publicerar viktiga uppsatser men det är i Uppsala det mesta arbetet görs.

Begreppet forskning tolkas som att innebära publicerade uppsatser på högskole- och universitetsnivå. Vetenskapliga artiklar och liknande material finns därför inte med. Uppsatserna ska vara publicerade vid ett svenskt lärosäte och det finns därför inget utländskt material med. Uppsatserna ska därutöver vara publicerade 2005 eller senare. Pågående forskning eller uppsatsarbete är därför inte med.

Hippologarbeten är omfattande till antalet. De är uppdelade i två grupper, före 2005 och 2005 och senare. Den tidigare gruppen är med på så sätt att den används som en grund för att visa hur innehållet i uppsatserna förändrats i den grupp som har uppsatser med publiceringsdatum 2005 eller senare.

Sökningsmetodik

Sökningen efter uppsatserna har skett via söktjänster som finns på olika lärosätens och på deras biblioteks hemsidor. På biblioteken tillhörande SLU är det söktjänsterna LUKAS och Epsilon men även det man når via Hippocampus hemsida. Traditionella sökmotorer på Internet har också använts. Sökord har i huvudsak varit häst och horse och i en del fall även andra hästrelaterade sökord.

1.1.4. Projektet Hästen i Skåne

Författaren har tagit del av den utvärdering som hittills gjorts av projektet Hästen i Skåne i enlighet med projektbeskrivningen till denna förstudie.

Hästen i Skåne har följande verksamhetsidé *"HIS ska fungera som en plattform/nav för hästsektorn och för hästrelaterade samhällsfrågor och bidra med kunskap och till förståelse och utveckling av sektorn"*. Den verksamhetsidén ska bidra till att uppfylla projektets syfte som är, *"att öka kunskapen och medvetenheten om hästhållning, hästens roll och hästnärlingsverksamheten, att underlätta för hästnäringen att växa och att bygga en gemensam utvecklingsplattform för hästfrågor i regionen"*.

Hästen i Skåne är ett pågåenden projekt som håller på att utvärderas. Vid ett seminarie arrangerat av Hästen i Skåne i Flyinge den 10 juni presenterade man en utvärdering av projektet. Med ett perspektiv från denna rapport framkommer det då att Hästen i Skåne jobbat mycket med hästföretagande och organisationer inom framförallt ridsport och hästturism. I utvärderingen nämns inget om hästrelaterad forskning.

Hästföretagande

I arbetet med att kartlägga hästnäringen för denna rapports syfte togs det en kontakt med projektledningen i Hästen i Skåne. Det framkom då att man håller på att bygga upp ett företagsregister för hästnäringen i Skåne och att det registret skulle kunna användas i denna rapport. På grund av att Hästen i Skåne arbetar med sammanställningen av det så är registret ännu inte (juli 09) i ett sådant skick så att man kan dela med sig av det och därför har det inte kunnat användas här.

Hästforskning

Projektet i Hästen i Skåne har inte jobbat med att sammanställa hästrelaterad forskning men man betonar bland annat kunskap och tillväxt i sitt syfte. Forskning är en viktig faktor för just kunskap och tillväxt. I den här rapporten görs en kartläggning av hästrelaterad forskning och det förs i anslutning till den en principiell diskussion om tillväxt. Dessa avsnitt kan ha ett positivt värde för Hästen i Skåne samt bidra till att öka möjligheten att man där når sina syften.

2. Resultat och analys

Analys har gjorts av den insamlade datan med hjälp av publikationer som lästs tidigare och sådan som lästs specifikt för arbetet med denna studie. Analysen påverkas också av egna erfarenheter.

2.1 Hästföretagande

Hästnäringen är per definition inte en bransch vilket är ett av skälen till att Internet är den viktigaste källa till de resultat som redovisas här. Totalt finns det med 2019 företag i studien. Av dem kommer 507 stycken från SCB:s företagsregister. Utöver dessa företag redovisas den data som härrör från LRF:s medlemsregister.

2.1.1 Internet och SCB som källa

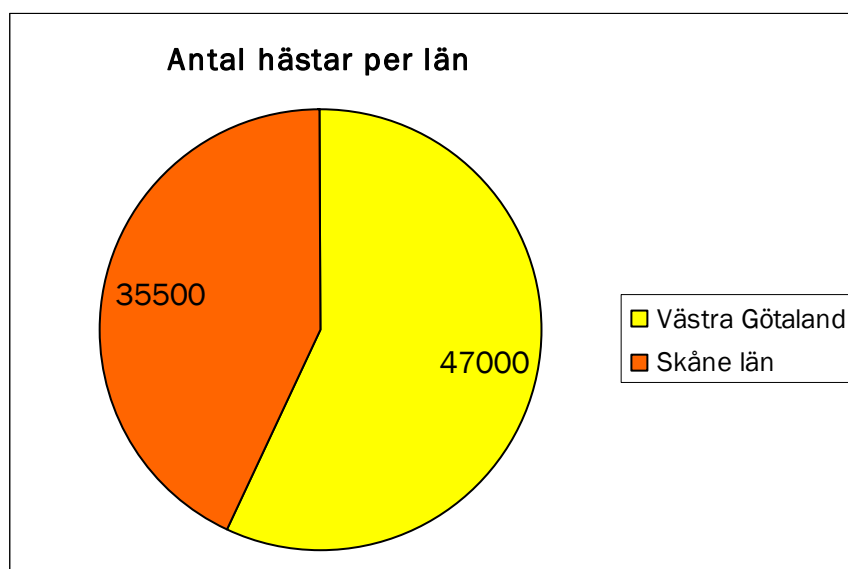
De 2019 företagen är grupperade efter olika kriterier. Först och främst uppdelade länsvis, därefter en gruppering i sju huvudgrupper enligt den gruppering som används i rapporten "Hästnäringens samhällsekonomiska betydelse i Sverige" från 2004. Den rapporten har ett annat syfte och grupperingen då gjord med tanke på en monetär värdering av hästnäringen. Syftet med denna rapport är ett annat men valet av samma gruppering motiveras av att det underlättar arbetet och att det finns ett värde i någon typ av kontinuitet och allmängiltighet i grundstrukturen för den här typen av arbete i hästnäringen. Alla undergrupper har därefter sorterats in i lämplig huvudgrupp och grupperingen kan därför sammanfattas i nedanstående figur.

HÄSTNÄRINGEN	
Uppfödning, avel	Stuterier och uppfödare, Islandshästar, Försäljning & utbildningsstall
Spel och administr.	Tidningar & övrig media, Organisationer
Lantbruk	Grovfoder, Tillskottsfoder, Inackorderingstall, Strö och spån
Varor och tjänster	Hovslagare, Veterinärer, Avmaskningsmedel, Hästmassörer och fysioterapeuter, Försäkring, Hästutrustning, Ridhusharvar, Butiker, Råttbekämpning, Reservdelar och tillbehör, Hästlastbilar och hästbussar, Bilar, Hästrailers, Hästtransportörer, Balpressare, Foderanalyser och foderstater, Utbildningar, Byggnation, Ridbanor & paddockar, Hästuthyrning, Finansiering
Ridsport	Ridskolor, Tävling, Ridklubbar, Tränare och utbildning
Galopp och trav	Proffstränare, Mottagarstation enligt STC, Proffstränare galopp
Häst-turism	Turridning, Ridläger, Rid- och språkresor

Figur 1: Gruppering av företag i hästnäringen.

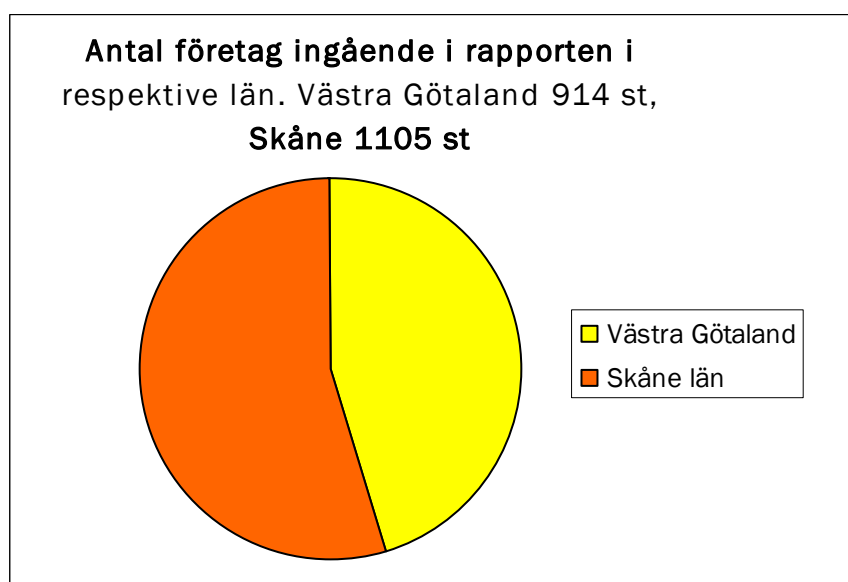
Det finns 41 stycken undergrupper angivna. I rapporten "Hästnäringens samhällsekonomiska betydelse i Sverige" anges 28 undergrupper och i publikationen "Hästen i kommunen - betyder mer än du tror" utgiven av Hästnäringens nationella stiftelse 2008, finns en nomenklatur som liknar föregående och med totalt 27 angivna undergrupper. Att det blev så många som 41 i denna rapport, motiveras av praktiska skäl vid sökandet efter data. Efter sökprocessen var de drygt 2000 företagen fördelade på 135 olika grupper. De sorterades därefter ytterliggare en gång så att de verksamheter som liknar varandra har slagits ihop till en varpå de till slut blev 41 stycken.

En faktor som avgjort om företaget ska finnas med i rapporten eller inte är var deras postadress är. Det medför att företag som baserar sina kundkontakter med hjälp av Internet och har postadress utanför Skåne län eller Västra Götaland inte är med. Det kan ifrågasättas eftersom en stor del av värdet av deras verksamhet sannolikt grundar sig på deras marknad i de två län i Sverige som tillsammans hade 82 500 hästar av landets 271 000 enligt den räkning SCB gjorde 2004.

Figur 2: Antal hästar i respektive län och skillnad däremellan.

Det motiveras trots det av att det här antas att större delen av företagen i hästnäringen och som inte baserar sin verksamhet på Internet, i direkta affärstransaktioner är lokalt förankrade och att kartläggningen enligt syftet ska göras av den typen av företag i respektive län. Med de kriterierna blir fördelningen av företagen i respektive län 914 för Västra Götaland och 1105 för Skåne.

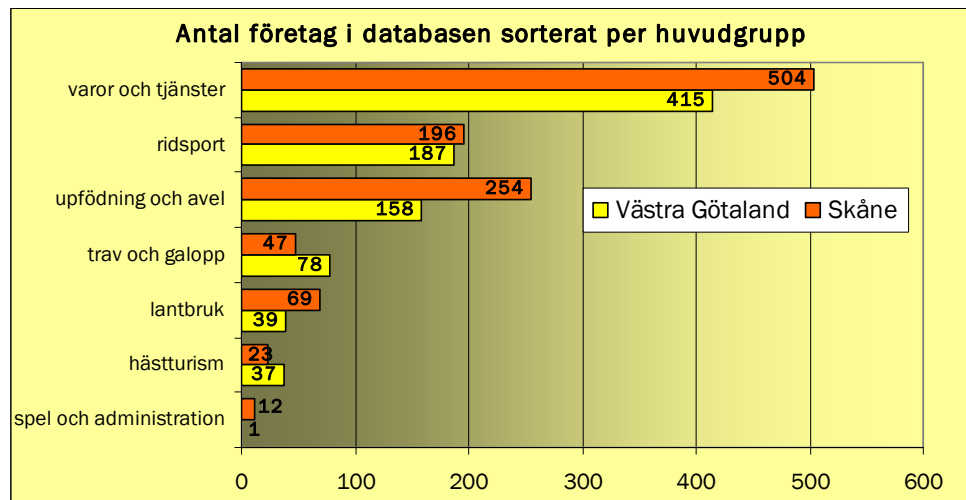

Figur 3: Andel företag i respektive län och skillnad däremellan.

Det är cirka 14 procent mer av totalantalet hästar i Västra Götaland än i Skåne län men av totala antalet funna företag finns det drygt 9 procent fler i Skåne.

Fördelning per huvudgrupp

Dessa 2019 företag fördelar sig på de sju huvudgrupperna enligt figur 4 och de skillnader som finns framgår av figuren.

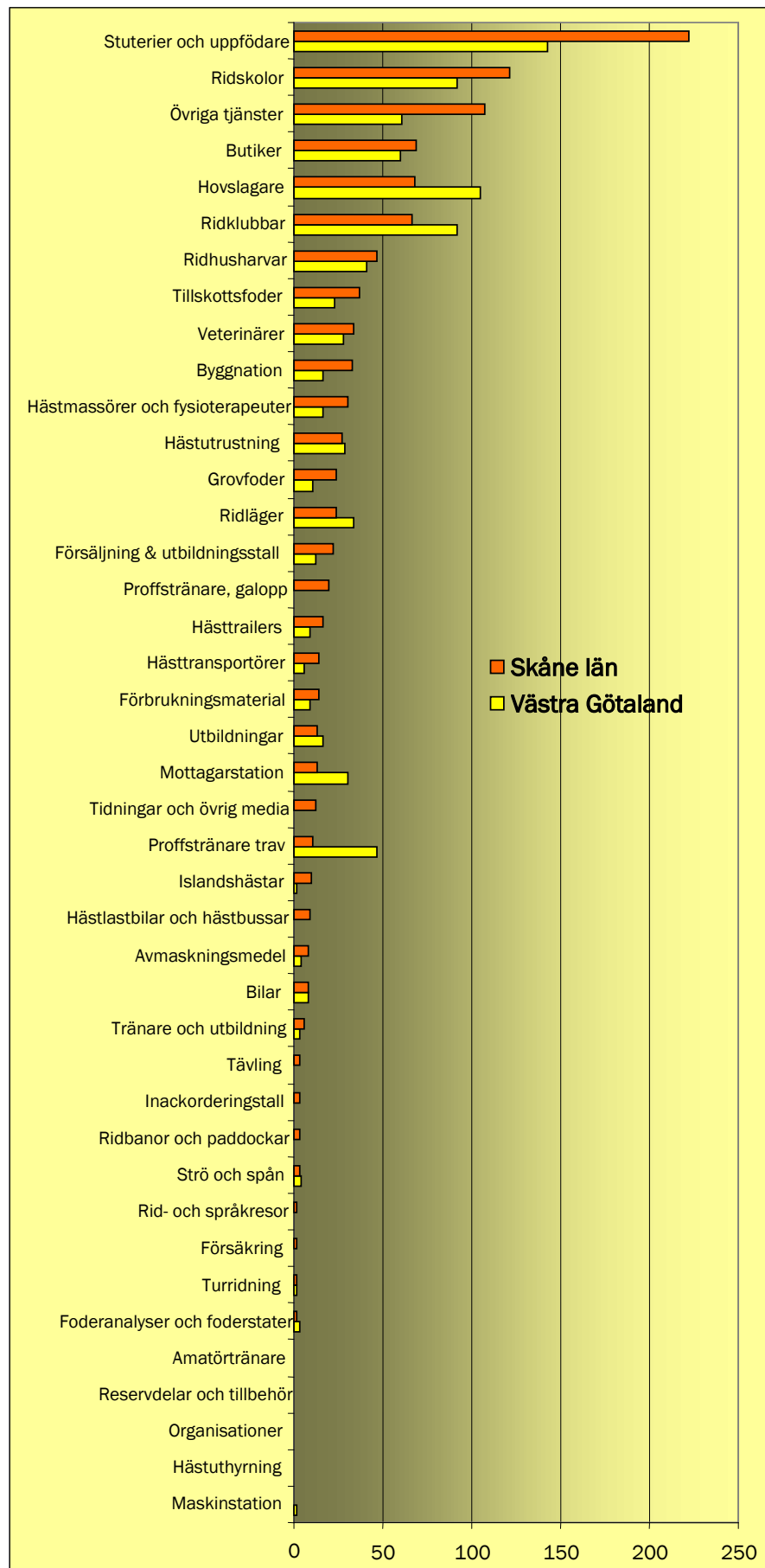

Figur 4: Fördelning av företag per huvudgrupp och län.

Det är framförallt inom trav och galopp som Västra Götaland är större. Länet har två stora travbanor med fler professionella tränare. Jägersro har å andra sidan en professionell tränarstab knuten till sin galoppverksamhet men det uppväger ändå inte det antal professionella tränare inom trav som finns i Västra Götaland. Skåne har en större andel företag som bedriver uppfödning och avel och ett större utbud av varor och tjänster. Gruppen uppfödning och avel behandlas separat längre fram i texten.

Fördelning per undergrupp

Antalet företag i respektive undergrupp har ungefär samma relativa fördelning om man jämför länen emellan enligt figur 5. Det är framförallt antalet proffstränare inom travsporten och antalet uppfödare som avviker mest från mönstret.

Figur 5: Antal företag per undergrupp och län

Under månaderna som arbetet med rapporten pågått har det växt fram en bild av att, med de funna företagen som grund, hästnäringen är starkt fragmenterad oavsett undergrupp och län. En fragmenterad bransch kan vara ett symptom på hög lönsamhet och att det därför finns marginaler stora nog för många små och även nybildade företag. Det antagande motsätter sig flera företagare inom näringen som kontaktats.

Skatteverkets problem med att definiera det de kallar hästföretag beror delvis på att de har svårt att få koll på sådan ekonomisk verksamhet som inte deklarerar bland vissa av hästföretagen. I rapporten "Hästnäringens samhällsekonomiska betydelse i Sverige" säger man att det finns mycket oavlönat arbete för skötsel av häst. Oavlönat arbete sker oftast på fritiden. När det gäller ersättning för anställd arbetskraft är det sällan att lönen är hög enligt uppfödare i näringen. Enligt fackförbundet Kommunal och Skogs- och lantbruksarbetsgivarna (SLA) på Svenskt Näringsliv säger man att trenden är tydlig mot att antalet lågavlönade anställda med utländskt medborgarskap ökar inom hästnäringen. En noggrannare kartläggning av förekomsten av utländsk arbetskraft inom bland annat hästnäringen kommer att genomföras under hösten 2009 av SLA.

SLU nämner den dåliga lönsamheten och stora inslaget av hobbyverksamhet på "ridhästsidan" i sitt ramprogram för hästforskning. Kombinerar man detta resonemang med billig arbetskraft och att en stor kostnadspost som hästfoder oftast har högre marginaler än foder till andra djurslag inom lantbruket så är det svårt att tro att hästföretagarna (Skatteverkets definition) i genomsnitt har en hög lönsamhet. (Fodertillverkarna har därmed inte sagt att man har en bättre lönsamhet eftersom man menar att försäljningskostnaderna också är högre än för husdjuren inom lantbruket). Det är därför mer sannolikt att lönsamheten är låg än hög och då uppstår en annan fråga. Varför är det inte fler som söker rationaliseringsfördelar genom storleksrationalisering och på det sättet ökar sin lönsamhet. En förklaring men säkert inte den enda kan vara att man inte drivs av ett lika uttalat vinstkrav i monetära termer som i flera andra näringar eller branscher utan man söker en vinst i form livskvalitet och av att få utöva sin hobby och passion och nöjer sig då med ett lägre monetärt resultat. Detta är ett generellt resonemang men det är relevant i sammanhanget och går att utveckla i ett annat sammanhang. Oavsett vilket skapar dessa förhållanden en möjlighet för den som har en annan syn på företagande och kapitalavkastning än den gängse och som etablerar sig i hästnäringen.

Tidningar och media

I undergruppen platsar alla de som framgångsrikt driver annonsfinansierade hemsidor inom hästnäringen. De är många och fler är under uppbyggnad och kommer att byggas upp på i stort sett samma sätt som sina föregångare. Den största är Bukefalos med knappt 2,7 miljoner träffar på Google som följs av Hästnet med 175 tusen träffar. De har inte sitt säte i Skåne eller Västra Götaland men nämns ändå för diskussionens skull. Hästnet säger sig ha det största branschregistret

med "1732 deltagande företag", i hela Sverige jämfört med drygt 2000 i två län i rapporten.

En hemsida, med inte så många träffar än så länge (830 träffar), finns dock i Skåne. Den heter Stallboken. Det är positivt att det finns utrymme för fler och att initiativ tas men man saknar någon som avviker och har en annan affärsmodell. Web scraping är flitigt använt inom till exempel turistnäringen. De flesta har antagligen också använt sig av hemsidor som letar upp ett billigt hotellrum eller en billig resa utan att vända sig direkt till hotellet eller flygbolaget. Det är möjligt tack vare scraping. Den som blir först att utnyttja den tekniken kan också bli den som dominerar bland alla de reklamfinansierade hemsidor som finns i näringen. Grundarna till hemsidan Lunastorm har sett möjligheten i detta och har med hjälp av en scrapapplikation skapat en ny (2008) hemsida för annonser gällande hästar till salu eller önskas köpa. De har sitt säte i Halland och har globala ambitioner med sitt projekt. Hemsidan heter Globalhorseshop. Det är ett bra exempel på när någon med en annan erfarenhet än den gängse i en näring eller bransch ser på den och då kan upptäcka affärsmöjligheter som ingen sett innan.

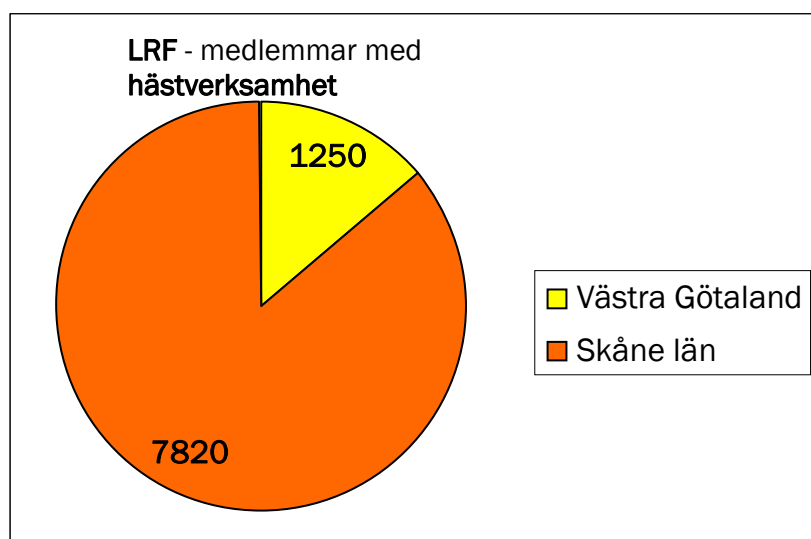
Hästturism

Inom gruppen Hästturism dominerar ridläger och mindre företag som sysslar med upplevelser från hästryggen i ett lokalt område. Det finns fler företag inom hästturism än vad som är angett här men de har inte varit lätta att hitta på Internet. Även här finns en affärsmöjlighet för den som ser en möjlighet att bli den som kommunicerar de tjänster som alla dessa turistföretag erbjuder.

Hästsport är en mycket stor företeelse och det förekommer uppgifter i media då och då att ridsport är näst fotboll den sport som har flest utövare i Sverige. Därför är det anmärkningsvärt att det är så stor skillnad i antalet arrangörer av fotbollsresor till andra länder jämfört med resor till evenemang inom hästsport. Det finns bara ett funnet företag specialiserad på området och med företagets säte i Skåne eller Västra Götaland.

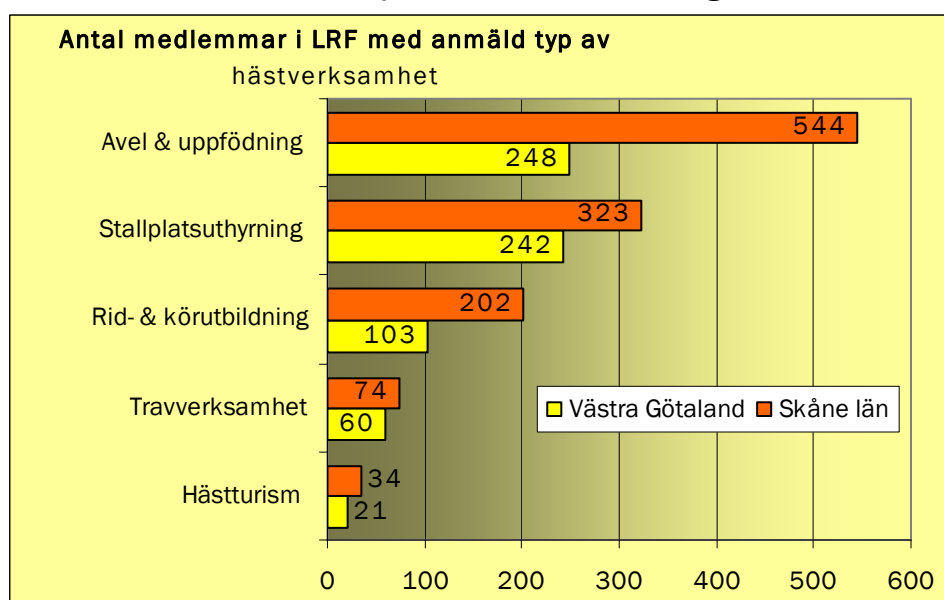
2.1.2 LRF som källa

Lantbrukarnas riksförbund (LRF) har individuell statistik på sina medlemmar. Man vet därför vilken typ av verksamhet de har.

Figur 5: Medlemmar i LRF med hästverksamhet fördelat per län

Det är 9070 medlemmar som sagt att de har hästverksamhet. Av dem finns 7820 i Skåne och 1250 i Västra Götaland. Det finns därför 6570 fler LRF medlemmar i Skåne som sysslar med hästverksamhet än i Västra Götaland. När LRF bad dem precisera vilken typ av hästverksamhet fick man följande svar som visas i figur 6.

Figur 6: LRF-medlemmar med specificerad hästverksamhet

LRF lämnar inte ut individuella uppgifter utan prövat och godkänt skäl. För studiens syfte har det inte ansetts viktigt att göra en sådan prövning.

2.1.3. SCB som källa, fördjupning

Motiv till fördjupning

En fördjupad analys i den grupp som heter Uppfödning av hästar och andra hästdjur är gjord. Motivet är att det är en stor grupp oavsett källa, gruppen är relativt "ren" i SCB:s register och att det är en växande verksamhet enligt Skatteverket. Skälet kan vara att man vill meritera sina ston genom tävlingsverksamhet innan de betäcks. Syftet med

tävlingsverksamheten kan också vara att marknadsföra sina hästar och eventuell övrig hästverksamhet.

Metod

SCB:s företagsregister är den källa för specifik företagsdata man helst vill använda sig av vid en studie och analys som denna. Men som tidigare diskuterats har systemet med branschposter sina brister om det som ska analyseras går utanför de ramar som företagsregistret är uppbyggt efter. Därför blev också resultatet av den första sökningen mycket stor, närmare bestämt 35 olika SNI-koder inom allt från "Uppfödning av hästar och andra hästdjur" och "Partihandel med spannmål, råttor, utsäde och djurfoder" till "Annan landtransport av passagerare (t.ex. med flygplatsbussar, skidliftar, skolbussar, turistbussar)" och koden "93290 Övrig fritids- och nöjesverksamhet (t.ex. fritidsgårdar, drift av ridhus, uthyrningsstall)". Det finns 271 371 stycken företag i Skåne och Västra Götalands län som man når med dessa 35 SNI-koder och de som är relevanta måste sorteras ut manuellt en och en. Därför gjordes begränsningar till branschposter som är mer renodlade för hästverksamhet. De som använts i denna studie blev till sist två stycken och där de företag som uppenbart inte bedrev verksamhet kopplad till hästnäringen togs bort. Det finns 507 företag med individuell data med från SCB. De fördelas sig på de två grupperna som anges i tabell 1. I den tabellen anges summan 532 och där skillnaden mellan dem och 507 är bortsorterade eftersom de inte bedömdes tillhöra hästnäringen. Som sökkriterie användes omsättning och startår. De som hade omsättning mindre än 100 000 kronor 2008 och bedrivit verksamhet sedan 2005 eller längre är inte med i rapporten. De som startade 2008 eller senare med omsättning på minst 5000 kronor är däremot med. De allra flesta nystartade har dock en omsättning som är mycket större.

Antal	SNI-kod	Benämning
301	01430	Uppfödning av hästar och andra hästdjur
231	01620	Service till husdjursskötsel
532		Antal summa

Tabell 1: Använda SNI-koder.

De flesta företag i kategorin "Service till husdjursskötsel" är bortsorterade manuellt. De som är kvar har bedömts ha en verksamhet som kan sorteras in i hästnäringen.

Resultat fördjupning

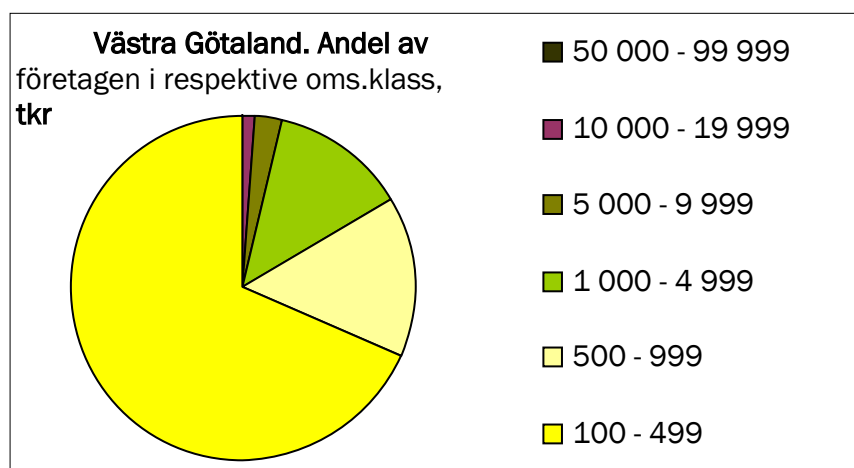
I rapporten är dessa företag sorterade i huvudgruppen Uppfödning och avel och undergruppen Stuterier och uppfödare. Gruppen är vald eftersom den är den mest "rena" gruppen i hästnäringen. Det finns totalt 303 uppfödare med i den gruppen i studien (2 st. har sorterats bort).

Om man sorterar företagen efter hur stor **omsättning** de har får man en fördelning som visas i nedanstående tabell. Det är inga större skillnader mellan länen men vissa finns.

Antal företag i huvudgruppen Uppfödning och avel med uppgifter från SCB							
	Omsättningsklass i tusentals kronor						Summa antal
	50 000 - 99 999	10 000 - 19 999	5 000 - 9 999	1 000 - 4 999	500 - 999	100 - 499	
Västra Götaland		2	3	17	18	85	125
Skåne län	1	2	5	37	18	113	176
Totalt	1	4	8	54	36	198	301

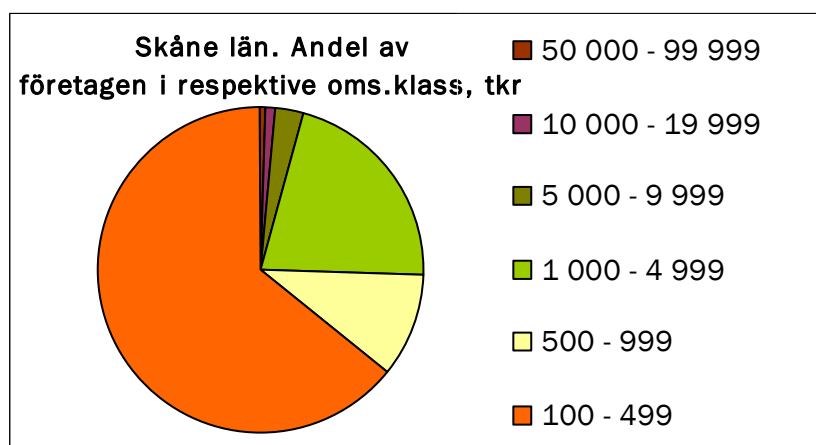
Tabell 2: Antal företag per omsättningsklass

Skillnaderna framgår tydligare med hjälp av nedanstående cirkeldiagram.

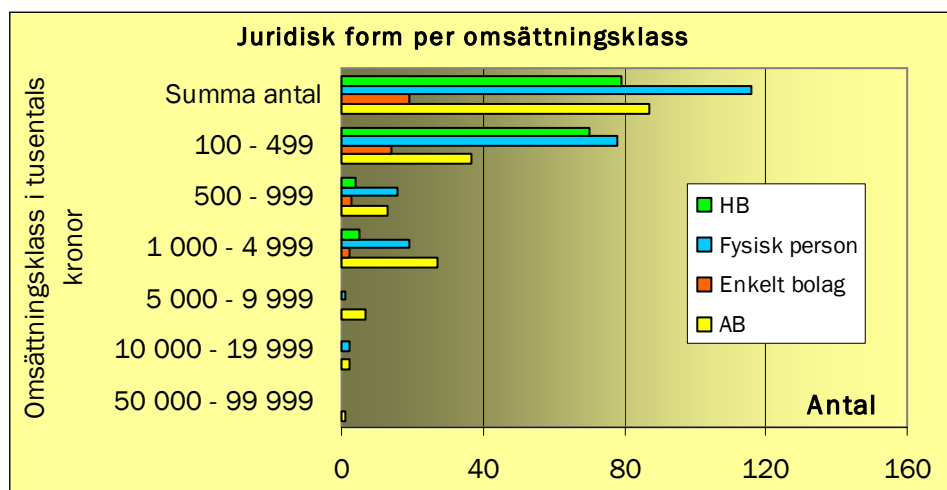
Figur 7: Andel av företagen i Västra Götaland i respektive omsättningsklass av det totala antalet i länet

Den övervägande delen av de företag som har uppfödning och avel som huvudsysselsättning i sitt företag oavsett län har en omsättning som understiger en halv miljon kronor 2008. De som driver de företagen har sannolikt i många fall kompletterande inkomster för sig själv, hushållet eller liknande. En omsättning på knappt en halv miljon kronor innan någon kostnad är bortagen och dessutom eventuella skatter blir till slut en låg inkomst som ska deklarerars. De som har en större omsättning än en halv miljon kronor (499 tkr) utgör en dryg fjärdedel av det totala antalet. Den "dryga fjärdedelen är större" i Skåne än i Västra Götaland vilket framförallt beror på det finns fler uppfödare i Skåne med en omsättning större än en miljon kronor (1000 tkr)

Figur 8: Andel av företagen i Skåne län i respektive omsättningsklass av det totala antalet i länet

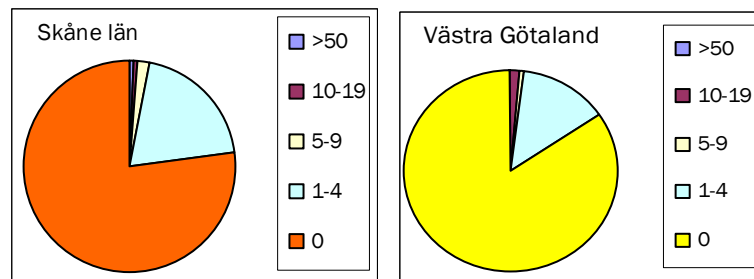
Avsikten med att redovisa **juridisk form** av företagen är att det är en beståndsdel i kartläggningen och det kan i vissa avseende vara viktig att känna till vilken juridisk form ett företag har. Resultatet redovisas för länen tillsammans eftersom det inte finns några större skillnader länen emellan, med undantag för att aktiebolag är en juridisk form som är vanligare i Skåne 32 % än i Västra Götaland 22 %. Av figur 9 framgår att handelsbolag är vanlig juridisk form i den lägsta omsättningsklassen. Det kan bero på att handelsbolag anses bedriva näringsverksamhet enligt Skatteverket även om bolaget endast äger en registrerad trav eller galopphäst. Detta under förutsättning att hästen är tränad och inhyst hos en licensierad tränare. Handelsbolag är vanligare inom trav än ridsport.

Figur 9: Juridisk form per omsättningsklass och totalt.

Antalet **anställda** per företag varierar men mer än fyra anställda är mycket ovanligt och det absolut vanligaste är att inte ha någon anställd alls. Andelen företag med en till fyra anställda är vanligare i Skåne än i Västra Götaland. Fem till nio anställda finns på fyra företag i Skåne och ett i Västra Götaland men å andra sidan finns där två uppfödare med

10-19 anställda mot en i Skåne.

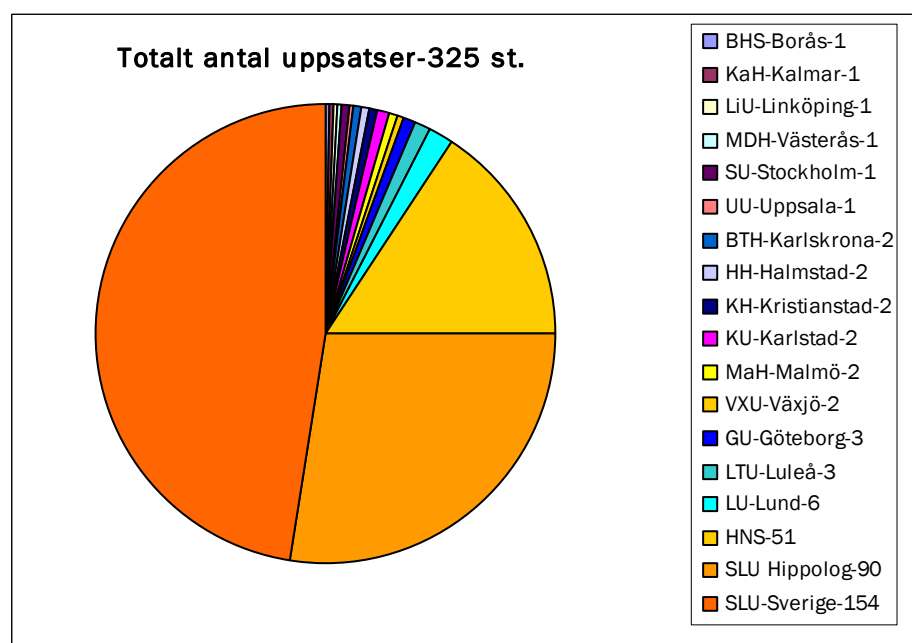
Figur 10 och 11: Andelen företag med anställda i respektive klass per län

2.2 Hästforskning

2.2.1 Totalt funna uppsatser

Forskning eller mer specifikt, någon form av vetenskapligt arbete dokumenterat i uppsatsform på universitet eller högskola och med häst som tema har varit målet för kartläggningen. Det finns 325 stycken funna uppsatser publicerade 2005 eller senare i rapporten. Inga tidigare studier där man tidigare gjort liknande kartläggning har hittats. Därför finns det inte jämförande resultat att använda sig av för att värdera de resultat som denna rapport visar.

Det finns 90 hipploguppsatser publicerade 2005 eller senare. Årtalet 2005 är valt med motivet att det är lättare att hitta uppsatser på olika hemsidor som är publicerade efter än före 2005. Totalt sett har hipplogutbildningen producerat ytterliggare 275 uppsatser sedan utbildningen startade 1996.

Figur 12: Antal funna uppsatser fördelat per lärosäte

Det är en god geografisk spridning på lärosäten där man publicerat hästrelaterade uppsatser. Det finns funna uppsatser från 16 olika universitet eller högskolor, från Luleå i norr till Malmö i söder. De universitet och högskolor som finns med i samlingen är namngivna i

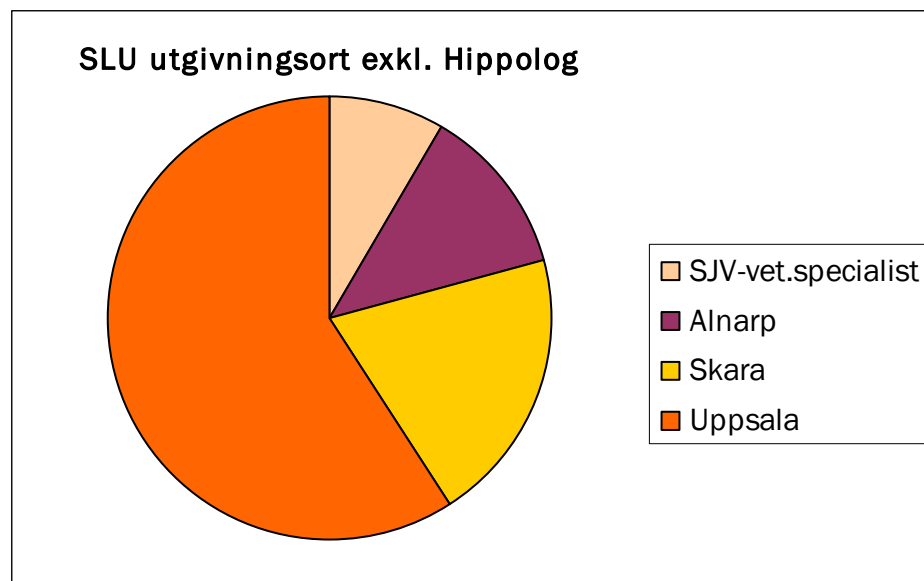
figur 12. HNS är inte ett lärosäte utan Hästnäringens nationella stiftelse. Stiftelsen är trots det angiven som en separat aktör i kraft av sin betydelse som finansiär av forskning inom ämnet häst. SLU är delat i två delar, SLU-Sverige och SLU-Hippolog. Hippologuppsatser är en stor och unik grupp.

Fördelningen mellan publicerade arbeten per lärosäte (inkl HNS) framgår av cirkeldiagrammet i figur 12 och det framkommer då tydligt att SLU totalt sett är den dominerande källan till ny utbildnings- och forskningsbetonad kunskap inom häst i Sverige. Läger man dessutom till att de flesta forskningsarbeten som HNS finansierar görs inom forskningsdiscipliner som huserar inom SLU förstärks bilden än mer.

2.2.2. Hästforskning inom SLU

Uppsatser per ort

SLU är ett geografiskt spritt universitet och det bedrivs också forskning och skrivs uppsatser på olika platser. Beträffande Hippologernas uppsatser så behandlas de separat längre fram i texten varför de lämnas tillsvidare.

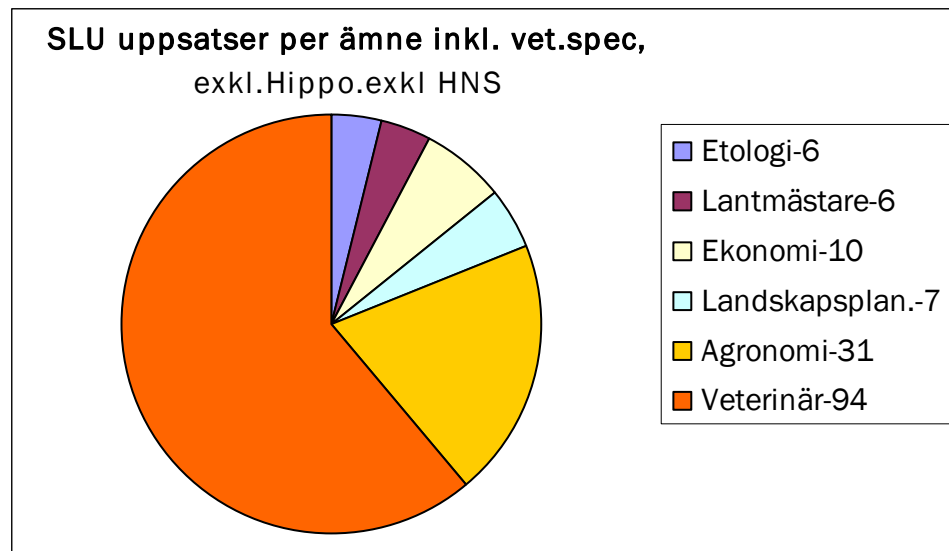

Figur 13: Andel publicerade uppsatser inom SLU fördelade på ort.

De veterinärer som vidareutbildar sig till hästspecialister inom veterinärmedicin publicerar sina arbeten på SJV i Jönköping och därför är de markerade för sig. SLU i Uppsala dominerar i kraft av både veterinärutbildning och agronomutbildning inklusive den ekonomiska inriktningen där. Uppsala har ett universitet till och där är det publicerat två uppsatser varav den ena handlar om produktion av ett webbaserat utbildningsmaterial i foderhygien med hästägare som målgrupp. De uppsatser som produceras i Skara kommer från utbildningen till djursjukvårdare och etologer. Från Alnarp kommer uppsatser från Lantmästarutbildningen och från dem som forskar inom landskapsplanering.

Uppsatser per ämne

Det har publicerats uppsatser i sex ämnesområden inom SLU. För den läsare som inte har erfarenhet av fakulteterna inom SLU så är angivna ämnesområden egentligen en alltför grov gruppering för att spegla den verkliga ämnesfördelningen. Benämningarna liknar mer men inte fullständigt, de studietitlar som studenterna får efter examen. Den grova uppdelningen av ämnesområde speglar också författarens brist på kunskap inom de olika veterinärmedicinska disciplinerna.

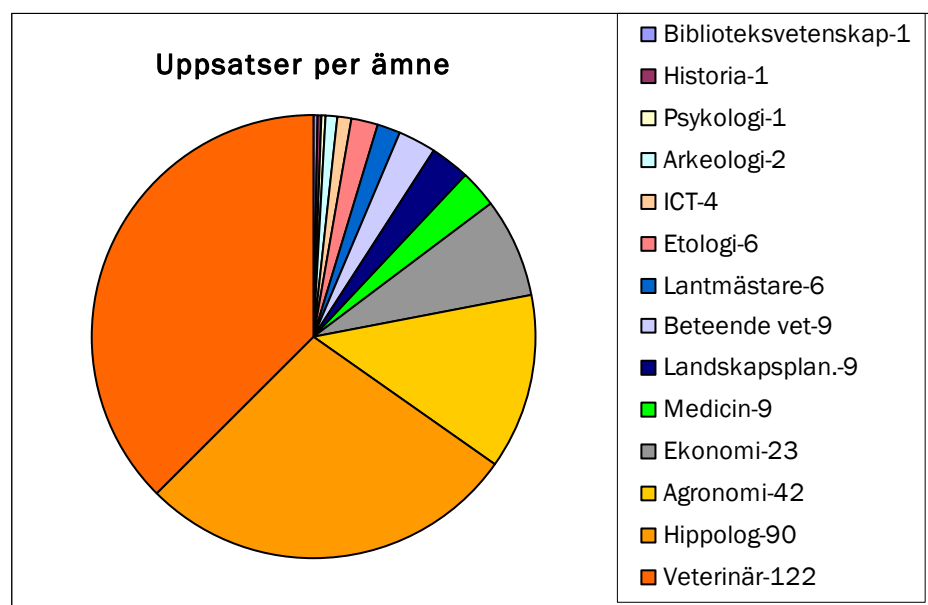

Figur 14: Antal och andel av SLU publicerade uppsatser per ämnesområde.

Tidigare i anslutning till figur 12 poängterades SLU:s dominerande roll gällande produktion av sådan kunskap som kommer från universitet och högskolor. Som framgår av ovanstående figur 14 är det uppsatser inom det veterinärmedicinska området inklusive djursjukvårdarna inom SLU som dominerar.

2.2.3 Ämnesfördelning bland totalt funna

Det produceras ny kunskap om häst inom många ämnesområden. De ämnesdiscipliner som man har använt sig av i de hittills publicerade arbetena är fördelade på tolv olika grupper.

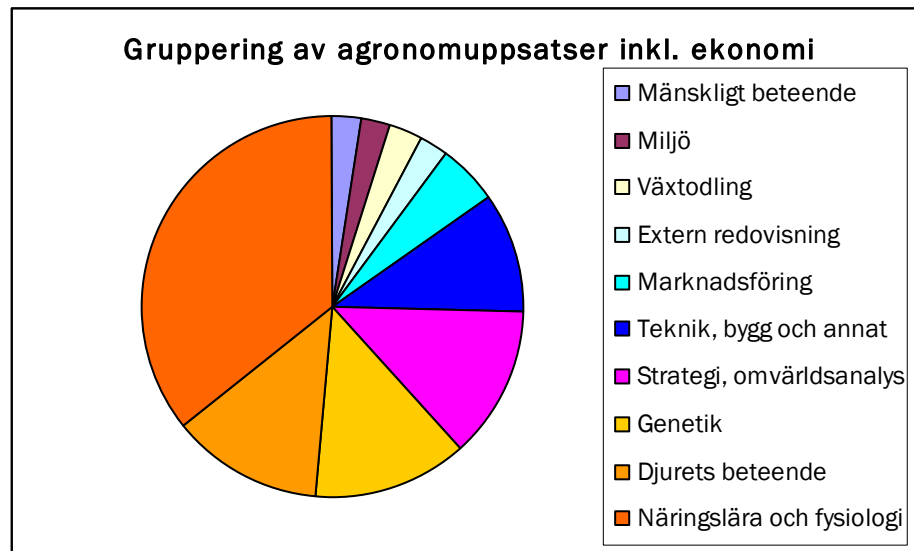
Figur 15: Antal och andel publicerade uppsatser fördelat på ämnesområde. (ICT är förkortning av Information and Communication Technology)

Arkeologiuppsatsen har titeln "En studie av träns från romersk järnålder i Sydsandinavien". Uppsatsen i Historia rör sig mer i den moderna historien och har titeln "Vilket är viktigast, hästmateriel eller människomateriel? : en undersökning av riksdagsdebatterna 1896-1924 avseende totalisatorförbudet" och är skriven av en författare med ett välkänt efternamn i "Hästsverige", Brita Planck. Det finns en uppsats från Göteborgs universitet i ämnet ekonomi som också handlar om totalisatorspelet. Men till skillnad från Plancks historiska uppsats, handlar denna om framtiden och har titeln "Towards an emerging global gaming-market Strategic opportunities for the Swedish state-licensed gaming companies". Inom ämnesområdet ICT handlar en uppsats om förbättring av ett affärssystem som bland annat används i butiker som säljer hästutrustning och en annan är ett examensarbete från LU Campus Helsingborg och är i praktiken en produktion av scrapapplikationen bakom hemsidan Globalhorseshop. Det exemplet får belysa den direkta nyttan mellan vetenskapligt arbete och affärsnytta som inte alltid är lika uppenbar som i just detta exempel.

Övriga ämnesområden och uppsatser presenteras inte så utförligt av utrymmesskäl (se mer i bilaga 1). Det beror inte på att de är mer eller mindre intressanta. Gruppen medicin rymmer uppsatser från medicinstudenter, sjuksköterskor och sjukgymnaster och i den grupp som benämns beteendevetare finns även uppsatser från pedagogutbildningar. Ekonomi är ett annat brett ämne och ibland är gränsdragningen mot andra samhällsvetenskaper inte tydlig. I figur 15 rymmer gruppen Agonomi alla discipliner utom agronomekonomernas uppsatser. I den veterinärmedicinska gruppen finns även djursjukvårdarnas uppsatser.

Agronomi, uppsatser

En noggrannare uppdelning av uppsatser producerade av agronomer, denna gång inklusive ekonomiuppsatserna, visar att det är näringslära och fysiologi som intresserar de flesta. Det har gjorts en uppsats som handlar om mänskligt beteende vid interaktion med häst och har titeln "Hur påverkas beteende/känslor och fysiologiska faktorer på människa och häst vid interaktion mellan parterna".

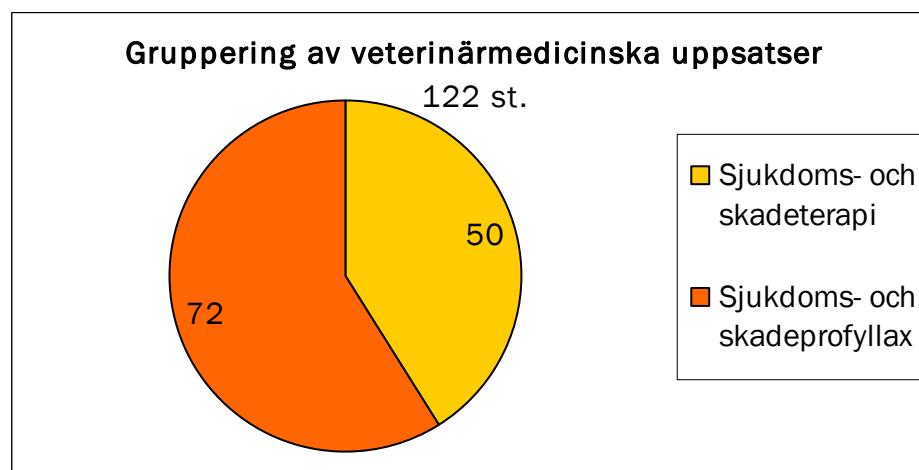

Figur 16: Gruppering av agronomuppsatser och som visar andelen av totalantalet

Benämningen på grupperna gällande Agronomernas arbeten är i vissa fall inga vedertagna begrepp utan en tolkande beskrivning av uppsatsernas titel i respektive grupp.

Veterinärmedicin, uppsatser

En gruppering av de veterinärmedicinska uppsatserna har gjorts i två delar.

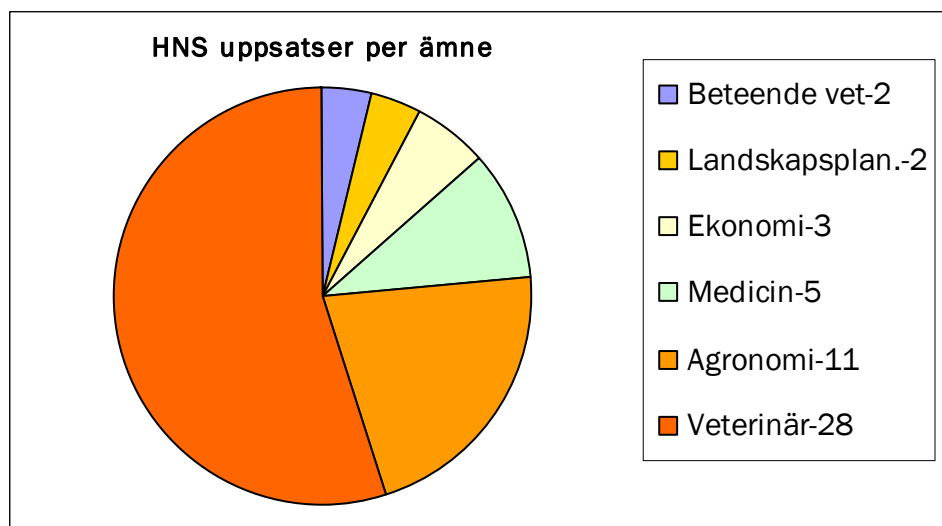

Figur 17: Gruppering av uppsatser inom veterinärmedicin inkl. djursjukvårdare och som visar andelen av totalantalet

2.2.4 HNS, Hästnäringens Nationella Stiftelse

Tidigare har HNS viktig roll som finansiär av forskning nämnts och att det framförallt är ämnesområden inom SLU som får anslag.

Ämnesfördelningen visas i nedanstående diagram.

Figur 18: Antal och andel av HNS publicerade uppsatser per ämnesområde.

Den arean som utgörs av de tre sektorer med rödorange färg i figur 18 representerar den andel uppsatser som gjorts inom de kompetensområden som finns inom SLU. De ekonomiuppsatser som HNS varit med och finansierat har gjorts på Göteborgs och Uppsala Universitet samt LTH i Luleå och inte på SLU.

2.2.5. Hästforskning i Västra Götaland och Skåne län

Det har delvis framgått av tidigare figurer hur den geografiska fördelningen av uppsatser ser ut men det förtydligas i följande två tabeller.

Antal uppsatser från Skåne	
Alnarp	18
Lund	6
Malmö	2
Kristianstad	2
<i>Hippolog</i>	90

Tabell 3: Antalet uppsatser från Skåne län

Uppsatserna från Hippologutbildningen är kursiverade eftersom de inte är sorterade på utbildningsplatserna Flyinge, Strömsholm respektive Wången. Antalet uppsatser från Flyinge dominerar i gruppen.

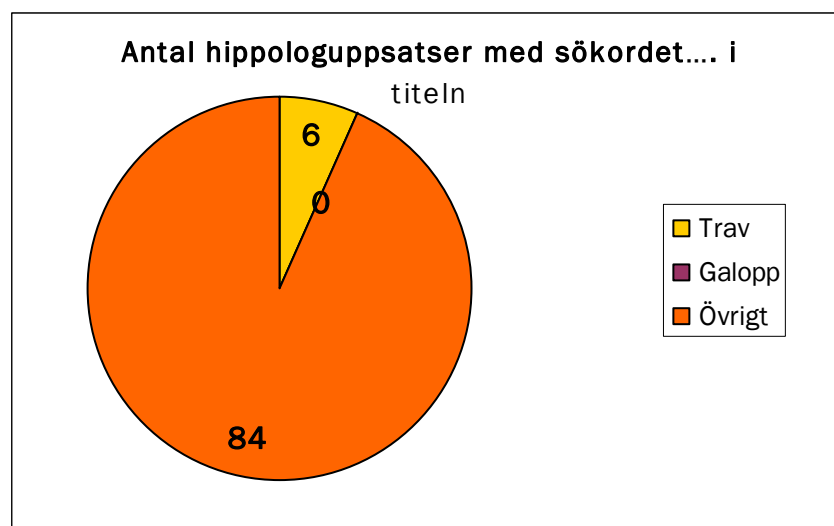
Antal uppsatser från Västra Götaland	
Skara	26
Göteborg	4
Borås	1

Tabell 4: Antalet uppsatser från Västra Götaland

Hippologutbildningen är den avgörande skillnaden i produktion av antalet uppsatser per län och i övrigt ser man att betydelsen av SLU:s verksamhet i Alnarp respektive Skara är stor beträffande produktion av hästrelaterade uppsatser i länen.

2.2.6. Hippolog, uppsatser

Hippologernas uppsatser är näst de veterinärmedicinska den dominerande typen av eftergymnasiala uppsatser som är hästrelaterade. Studiemässigt motsvarar de 10 högskolepoäng och präglas av den praktiska erfarenheten studenterna har som behörighetskrav för att komma in på utbildningen. Uppsatsernas arbete präglas också av den praktiska formen av utbildning till Hippolog. Tittar man närmre på de 90 uppsatserna efter ämnesval och grupperar dem efter det så blir översikten tydligare.

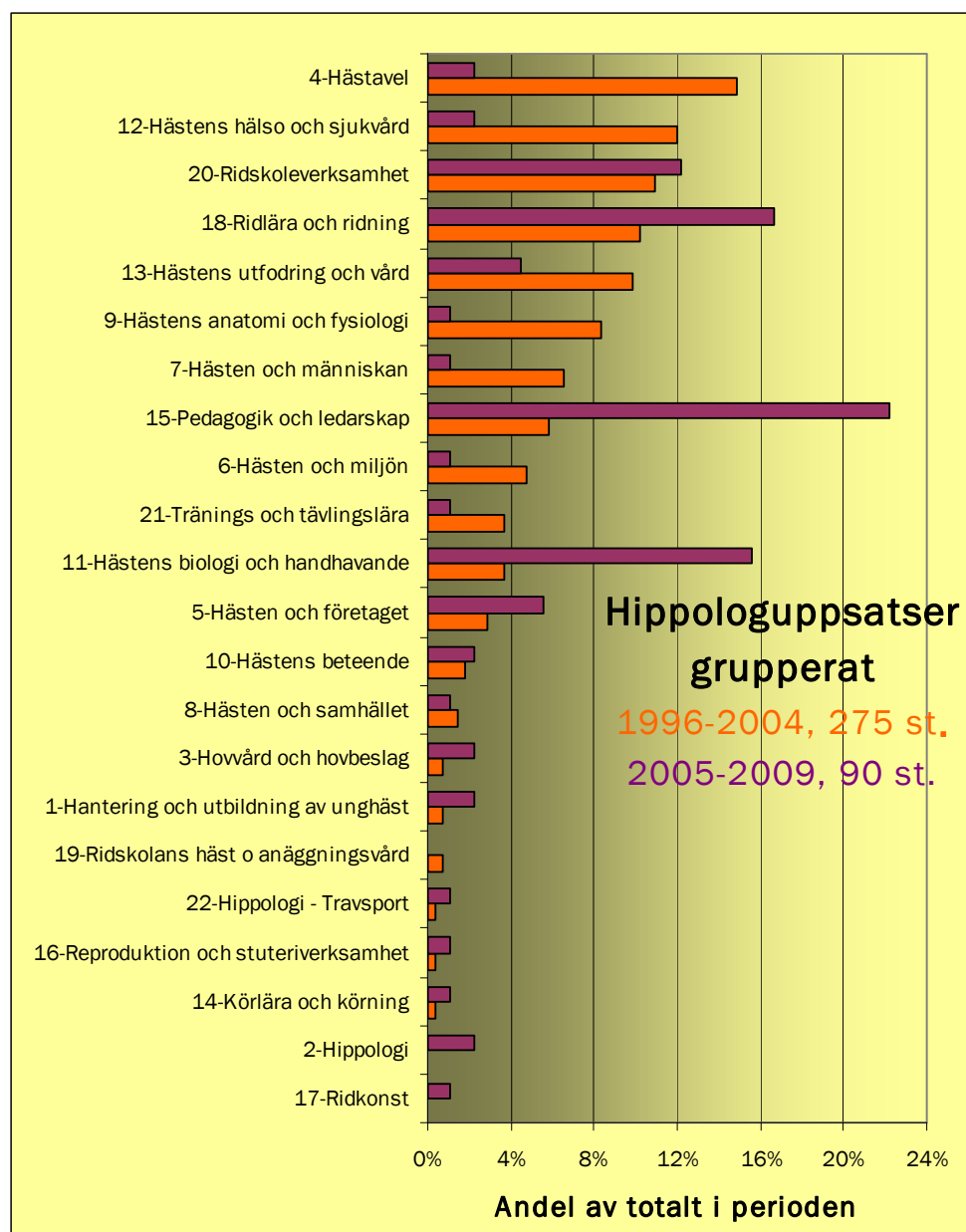

Figur 19: Andel av Hippologarbeten grupperat efter sökord i uppsatsens titel.

Trav- och galoppinriktningen utbildar inte lika många Hippologer vilket är en av förklaringarna till fördelningen av uppsatserna enligt diagrammet. Jag vill understryka att fler uppsatser än de angivna kan handla om trav eller galopp men att det i så fall inte framgår i uppsatsens titel.

Hippolog, fördelning per undergrupp

Uppsatserna är fördelade inom 22 grupper eller ämnesområde. I nedanstående diagram är de fördelade på den grupp respektive uppsats tillhör. Summering av antalet uppsatser per grupp har därefter satts i relation till det totala antalet uppsatser i respektive tidsperiod.

Figur 20: Andel av totala antalet uppsatser i Hippologutbildningen 1996-2008 fördelat per ämnesgrupp.

Sammanställningen visar på den breda kompetens Hippologerna som grupp representerar. Det framgår också tydligt inom vilka ämnesområden det produceras flest uppsatser. Vid en sådan tolkning bör man ta hänsyn till att trav och galoppinriktningarna inte har lika många studenter. Men ett ämnesområde som "Hästen och företaget" lockar inte många av studenterna i uppsatsskrivandet trots att det inte är mer eller mindre relaterat till inriktningarna trav, galopp eller ridsport.

Uppsatserna är som sagt 365 till antalet men tyvärr når man bara 21 nedladdningsbara via SLU-bibliotekens sökmotorer LUKAS och Epsilon. Går man däremot till Hippocampus hemsida (Hippocampus är ett hästforsknings- och informationscentrum vid SLU och SVA) hittar man

cirka 50 nedladdningsbara uppsatser. Övriga kan endast beställas via biblioteken på SLU.

2.2.7 Forskning och tillväxt

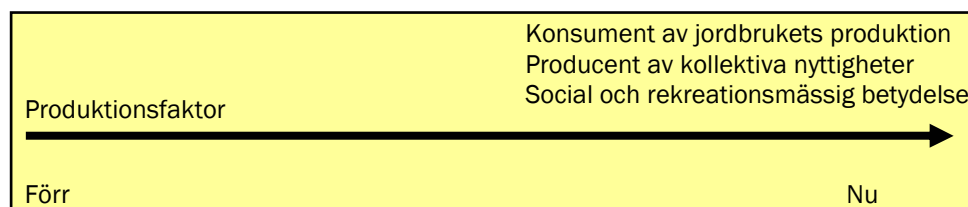
Resultaten visar den dominans som SLU och speciellt den veterinärmedicinska forskningen och utbildningen har i hästnäringen. Syftet med denna rapport är bland annat "*....att analysera vilka delar av forskningen som kan ha möjlighet att skapa tillväxt i hästnäringensföretagen*". Författarens grunduppfattning är att all välmenande forskning för kunskandet framåt och därmed skapar den också tillväxt på det ena eller andra sättet, förr eller senare. Det finns säkert ett eller annat arbete som kan ifrågasättas i efterhand för den som vill göra det men även ett så kallat misstag i forskningssammanhang kan lite skämtsamt uttryckt, ha resulterat i tillväxt när man väl förstått värdet av arbetet.

Hästforskning inom SLU

Eftersom SLU är den dominerande aktören är det med tanke på rapportens syfte intressant att se betoningen på tillväxt i inledningen av SLU:s ramprogram för hästforskning vid SLU och SVA 2002-2010. Man skriver där "*Två förhållanden avgör på ett påtagligt sätt möjligheterna till en framtida tillväxt av hästsektorn. Dels måste vi ha ett hästmateriel som tillgodoser marknadens krav och är internationellt konkurrenskraftigt, dels måste vi ha en sådan hästhållning att ett gott djurskydd säkerställs*". Formuleringen betonar faktorerna hästen och dess närmiljö som viktiga för tillväxt. En bra grund i form av en konkurrenskraftig inhemsk population kan ingen ifrågasätta. Ett bra djurskydd i form av en bra hästhållning är också självklart och ett prioriterat område i svensk politik. Svensk natur och landsbygd erbjuder en utvecklingspotential för hästnäringen, både för de som är verksamma i Sverige men även för de företagare i hästnäringen från utlandet som vill etablera sig här. Det finns gott om mark att utveckla de tankar som finns inom begreppet Active Stable och liknande. (Ett Aktivt Stall eller Active Stable är ett system för modern hästhållning som bygger på lösdrift med individuell utfodring och tillgång till utevistelse).

Hästen och samhällsutvecklingen

Fritidskonsumtion i samhället är större nu än förr. Hästen har idag en roll i livsstilsprofilering, livskvalitet, sport, spel och fritid och inte minst i den så kallade upplevelseindustrin och tar därmed en del av den ökade upplevelsemarknaden. Författarna till rapporten "Hästnäringens samhällsekonomiska betydelse" åskådliggör ett liknande resonemang med en figur.

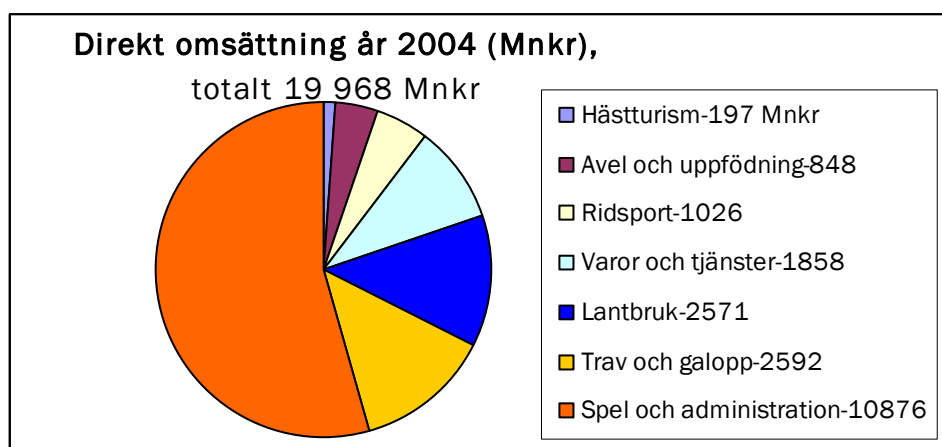

Figur 21: Hestens förändrade betydelse i samhället. (fritt efter författarnas förlaga)

I takt med hästens förändrade roll har också hästägaren fått mer betydelse som konsument av de varor och tjänster som man efterfrågar i sitt hästägande. Därför är det intressant att än en gång citera ramprogrammet för hästforskning vid SLU och SVA 2002-2010 där det står att *"Det ekonomiska värdet av efterfrågan på svensk hästsport och hästrekreation kommer att undersökas i ett planerat projekt vid SLU"*. I det projektet har man ambitionen att kartlägga faktorer som påverkar efterfrågan på sport och rekreation bland allmänheten.

Konsumtion av hästnäringens produktion

Det finns cirka 400 000 människor i Sverige som rider regelbundet varav cirka 200 000 är anslutna till ridklubbar. Trav och galoppbanorna har cirka 2 miljoner besökare årligen och betydelsen av den spelkonsumtionen i hästnäringen känner de flesta i hästnäringen till, den är viktig för hela näringen. Av en beräknad omsättning i hästnäringen på 20 miljarder (2004) är ungefär hälften en konsekvens av totalisatorspelet.

Figur 22: Hästnäringens omsättning (enligt rapporten Hästnäringens samhällsekonomiska betydelse i Sverige, 2005). Fritt efter författarnas förlaga.

Hästturismens värde uppskattades samma år till cirka 200 miljoner. Den ekonomiska betydelsen av detta motsvaras inte i intresset för att skriva uppsatser som berör konsumtion av de nyttigheter som hästrelaterad verksamhet producerar. Det är anmärkningsvärt att det endast finns fyra funna uppsatser som handlar om konsumtion av det som hästrelaterad verksamhet producerar. Titlarna på de uppsatserna är: Towards an emerging global gaming-market-Strategic opportunities for the Swedish state-licensed gaming companies; Vad är hästturism - en studie av turridning på Islandshäst i Sverige; Attitudes towards the use of horses for leisure in the countryside; Hopp på Täby Galopp - svensk hindersport ur ett strategiskt marknadsföringsperspektiv. De två första

är publicerade i Göteborg respektive Kalmar och de två sista i Alnarp respektive Uppsala på SLU. Forskning som rör marknaden och konsumtionen för de nyttigheter som hästnäringen producerar är alltså ett område som förefaller oprioriterat med tanke på antalet funna uppsatser. En ökad satsning på sådan forskning kommer att medföra ökad tillväxt och affärsnytta.

Konsumtion av verksamma i hästnäringen

Om man vänder på konsumtionsperspektivet och ser till exempel på de 400 000 ryttarna och alla de som är ägare till de drygt 80 000 hästarna i Skåne och Västra Götaland som konsumenter. Resultatet blir inte heller då annorlunda. Det finns en funnen uppsats som direkt handlar om hästägaren som konsument om man bortser från de tidigare fyra funna som rätteligen även kan gälla en person som rider eller äger en häst. Titeln på den uppsatsen är Hästägaren som konsument - beslutsprocessen för högengagerande produkter. I slutsatsen kommer fram till att vid köp av sådana produkter sätter man hög tilltro till veterinärer och man är mycket aktiv i sitt informationssökande med hjälp av Internet.

Det finns inga funna uppsatser som beskriver forskning gjord kring de stora hästevenemangen som årligen anordnas i till exempel Göteborg, Stockholm och Falsterbo. Sådan forskning skulle utveckla de evenemangen. Aktörer i näringen säger att det framförallt är de som är redan är aktiva inklusive deras anhöriga inom ridsport, som besöker dessa evenemang. Travevenemang och fotbollsmatcher har betydligt fler typer av besökare, om jämförelsen tillåts precis som i fallet med researrangörer. Ur ett tillväxtperspektiv vore det intressant att få belyst i vetenskapliga studier faktorer viktiga för utveckling av sådana stora evenemang och hur skillnaden ser ut mellan de som konsumerar de olika typerna av evenemang. Den typen av forskning skulle också kunna användas i planeringen av nya arenor eller nya evenemang i syfte att få de så effektiva och lönsamma som möjligt.

Landskapsplanering

Apropå planering av nya anläggningar så pågår det ny och intressant forskning inom LTJ-fakulteten på SLU i Alnarp (Fakulteten för landskapsplanering, trädgårds- och jordbruksvetenskap). Bland annat görs en studie av hästens ökade närvaro och betydelse för att skapa en innovativ miljö i befolkningstäta områden. Man jämför bland annat Sverige med ett område i Ontario Kanada som har ungefär samma hästantal som i Sverige. Det är doktoranden Hanna Elgåker och Professor Christer Nilsson som ligger bakom arbetet. Om Elgåkers forskning kombineras med den mängd klusterforskning som gjorts i andra ämnesområde så borde det vara till gagn för planeringen av de företagsparker med hästtema som planeras. Läger man därtill forskning om individers entreprenörskap och innovationsförmåga blir det än mer intressant.

Markör för ekonomisk status

Två ämnesområden har belysts närmre ur ett tillväxtperspektiv, ekonomi och landskapsplanering. Beteendevetenskaplig forskning som belyser hästägare som konsumenter, hästägare som bor i städer syn på att flytta till landsbygden, vad betyder hästen för personligt välbefinnande, m.m. är även det viktigt för ökad tillväxt. Med ledning av metodiken för insamling av företagsdata i denna undersökning finns det utrymme för mer forskning kring metoder för analys och avgränsning vid studier av näringar typ turist- och hästnäringen i jämförelse med branscher. Spelomsättning vid landets trav- och galoppbanor kan vara en viktig markör för den ekonomiska statusen i hästnäringen. Inom turistnäringen använder man bland annat antal sålda hotellnätter som indikator. Det är av samma skäl viktigt för hästnäringen att identifiera en eller ett par markörer som så rättvisande som möjligt beskriver motsvarande status och kommunicera det så att fler utanför hästnäringen förstår och lär känna dess betydelse.

Affärsnytta och hävstångseffekt

På samma sätt som gjorts ovan med ämnesområdet ekonomi kan man gå igenom flera andra ämnesområden och på så sätt fastställa just det områdets möjligheter att kunna bidra till ökad hävstångseffekt av SLU:s forskning och uppnå ökad tillväxt inom hästnäringen (bilaga 1 med samtliga rapporters titel bifogas för bland annat detta syfte). Dels genom litteraturstudier och hur resultat kan appliceras på hästnäringen men också genom ny forskning i fler ämnesområde än de som har dominerat hittills. Hästens roll i samhället har radikalt förändrats till att nu i stort sett enbart tillhöra någon form av upplevelsemarknad med viktiga inslag av livskvalitet och spänning. För tillväxt krävs en viktig grund i form av bra hästar och bra djurhållning som SLU poängterar i sitt ramprogram för hästforskning.

SLU:s betydelse för hästrelaterad forskning och därmed betydelse för tillväxt kan synliggöras bättre än vad som sker idag. Hippocampus inom SLU är det forum som ska kommunicera sin hästverksamhet men tyvärr når man inte allt från den hemsidan. Av Hippologernas examensarbeten så är det drygt 310 stycken som man inte kan ladda ner där eller någon annanstans. Likaså ser man inte heller hästrelaterad forskning och andra vetenskapliga arbeten utförda på LTJ- fakulteten på Hippocampus hemsida.

Traditionen med mer omfattande hästforskning är inte lång, "Så sent som i slutet av 1970-talet var viljan att avsätta offentliga medel till hästforskning liten. Hästforskning bedrevs då nästan enbart vid den veterinärmedicinska fakulteten och SVA" (SLU: ramprogram för hästforskning). Det kan vara ett av flera skäl till dagens dominans från SLU och den veterinärmedicinska fakulteten i den hästrelaterade forskningen. Ett annat skäl är svårigheten att kommunicera ett tydligt gemensamt mål för hela hästnäringen. Inom företagsekonomi är ett begrepp som målöverensstämmelse betydelsefullt i diskussioner om

tillväxt. Ett tydligt kommunicerat gemensamt mål blir en drivkraft för både företagande och forskning och påverkar därmed vilken typ av tillväxtstimulerande vetenskapligt arbete som utförs. Man kan jämföra hästnäringen med exempelvis köttbranschen. Alla verksamma i den värdekedjan har ett starkt och tydligt intresse av att det produceras så mycket köttbaserade produkter som möjligt med så lite resursanvändning som möjligt och att dessa säljs i konsumentledet till ett pris som ger högsta möjliga lönsamhet till alla i värdekedjan. Hästnäringen är annorlunda än andra gröna näringar.

Det är också värt att reflektera utan att dra några slutsatser (det kan däremot vara en idé till hypotes i ett framtida forskningsprojekt) om vad som konstaterades i uppsatsen från Ekonomihögskolan i Lund, att hästägaren som konsument värdesätter speciellt de råd man kan få från en veterinär vid konsumtion av högengagemangsprodukter. Hästägarna har kanske därför den forskning och de uppsatser man efterfrågar enligt talesättet "som man ropar får man svar" eller med andra ord, veterinärmedicinens betydelse i hästnäringen är stor eftersom näringen speciellt efterfrågar kunskap man kopplar till just veterinärmedicinen. Från samhällets sida och alla de som vill bedriva lönsamt hästföretagande i en mer konkurrensutsatt omvärld behövs däremot mer kunskap och forskning med fokus på affärsnytta inom ämnesområden som idag inte dominerar och som därmed är otraditionella för hästrelaterad forskning.

Ingemar Svantesson

Genarp den 10 juli 2009

Källförteckning

Andersén, Y. m. fl. *Hästlänet Västra Götaland*. LRF Skara 2008.

Andersson, K., Lundqvist, J., Rubensson, U. *Hästägaren som konsument-beslutsprocessen för högengagerande produkter och tjänster*. Lunds Universitet 2006.

Backteman, E. *Hästen i kommunen - betyder mer än du tror*. HNS 2008.

Camper, A-M. *Hippcom Sweden- ett nationellt koncept för utveckling av hästnäringen samt Hippcom Park Flyinge och Hippcom Park Vara*. Södra Sandby 2008.

Edelbring, D. *Värmländsk hästkraft- en förstudie kring hästsektorn i Värmland* Rapport 2002:3 Länsstyrelsen Värmland 2002.

Elgåker, H., Wilton, B. *Horse farms as a factor for development and innovation in the rbanrural fringe with examples from Europe and Northern America*. SLU Alnarp 2008.

Grant, R. *Contemporary Strategy Analysis*. Blackwell Publishers USA 1998

Hästen för arbete sport och fritid- ramprogram för hästforskning vid SLU och SVA 2002–2010. SLU och SVA Uppsala 2002.

Hästverksamhet - gränsdragningen mellan hobby- och näringsverksamhet. Skatteverket 2009.

Johansson, D., Andersson, H., Hedberg, A. 2004. *Hästnäringens samhällsekonomiska betydelse i Sverige*. SLU Uppsala 2004.

Lagnevik, M. *Farmers as Innovators- Innovation Dynamics in the Agri- and Food Business*. Lunds Universitet 2005.

Nordenskjöd Klemming, S. *Billigt grönt kostar på*. Artikel i Tidskriften Fokus nr 26 2009.

Persson, P. *Kartläggning och analys av hästverksamheten i Sverige*. SJV Jönköping 2005.

Petersson, G., G-Wagner, Z. *Horse Innovation Arena*. Flyinge 2007.

Ringholm, B. *Interpellation 2008/09:474 SNI-koderna och småföretagare inom turistnäringen*. Sveriges Riksdag 2008.

Wallén, M. *Holländska hästar på lönsamt bete i Sverige*. Artikel i Dagens Industri 17 juni 2009.

Meddelanden

Anna-Karin Svahn, LRF Konsult Skurup

Camilla Linder, Hästansvarig i LRF

Erik Johansson, LRF Konsult Sjöbo

Gunnel Herrström, Näringslivschef Eslövs kommun

Göran Dalin, Docent vid SLU

Ingvar Fredricson, Professor, Grevlunda

Jan-Erik Persson, Utvecklingschef Vara kommun

Katarina Novák, VD Skogs och Lantarbetsgivarna

Marianne Andersson, Projektledare Hästen i Skåne

Statistiska Centralbyrån, Företagsregistret

Bilagor

Bilaga 1: Rubrikförteckning över examensarbeten, uppsatser och avhandlingar

I bilagan finns en förteckning över samtliga examensarbeten, uppsatser och avhandlingar som använts i rapporten för sammanställning av resultat. De är sorterade efter ämnesområde.

Bilaga 2: Förteckning avhandlingar

Bilagan visar en separat förteckning av hästrelaterade avhandlingar gjorda inom SLU under åren 2004 – 2008. Ingen av dessa finns med i bilaga 1.

Bilaga 3: Artikel i Dagens Industri 090617

Bilaga 1

Agronomi

Havre, Trichotecener Effekt och nedbrytning hos travhästar
Hur ska vi avelsvärdera utländskt avelsmaterial och vilken betydelse har importerna för svensk ridhästavel?
Inplastat vallfoder till hästar - inverkan av vallväxternas botaniska utvecklingsstadium vid skörd på fodrets fermentationsprofil, hygieniska kvalitet och aeroba lagringsstabilitet, samt på hästars ättid och trücksammansättning
Interaktion mellan olika vallfoder och hästens grovtarm med avseende på mikrobiell sammansättning, biokemisk aktivitet och passagehastighet
Salmonellasmitta i rasthagar - praktisk handledning för marksanering
Systemanalys av balansilage för hästutfodring - snittat vs. långstråigt vallfoder
Uppfuktning och mögelbildning vid lagring av hö för hästar
Utfodring för hälsa och prestation
Vidareutveckling av avelsarbete på kallblodstravaren
Är brist på fett en begränsande faktor för glykogenupbyggnaden i muskulaturen hos tävlingshästar?
Ärftligt betingade defekter i hästaveln - en kunskapsinventering och pilotstudie
Näringsbehov och praktisk utfodring av den presterande hästen
Påverkas hästars intresse för människan av sociala och skötselmässiga aktiviteter
Effekter av två olika hösilagefoderstater på tarmfloran och trücksammansättningen hos häst och gris
En jämförelse av beteende mellan vävande hästar och två icke vävande hästar under liknande förhållanden
Den svenska varmblodiga hästens avelsmål
Foderhäckar till hästar i lösdrikt
Fodersammansättningens betydelse för tillväxt hos häst
Hur påverkas beteende/känslor och fysiologiska faktorer på människa och häst vid interaktion mellan parterna?
Hästtransportsläp - krav, utformning och funktion
Lättlösliga kolhydrater i vallfoder och i hästens grovtarm
Miljöeffekter av hästhållning
Vallfoderproduktion i norrländskt klimat till högpresterande hästar
Vitamin A och E i relation till hästutfodring
Ligghallsareans inverkan på beteenden hos högdräktiga ston i lösdrikt
Smältbarhet på ensilage och hö hos hästar i träning
Häststallinredning och djurskyddslagstiftningen
Är djur lämpliga att ha på svenska cirkusar? : med fokus på djurens välfärd
Does social activity and management routines affect the horses interest for humans
Arbetsprov i fält på ridhästar.
En jämförelse av hästens tidsbudget och dygnsrytm-frilevande och i stall.
Equine metabolic syndrome.
Utfodring av hästar i tropiska klimat : möjlighet att använda regionala fodermedel i Tamil Nadu, Indien.
A genetic study of summer eczema in Icelandic horses
Mapping of the silver coat colour locus in the horse
Populationsstruktur och genetisk analys av exteriöra egenskaper hos svensk ardenner

Agronomi	Equine severe combined immunodeficiency
	Utfodring och hälsa hos privatägda ridhästar
	Insulin resistance in horses; causes, development and prevention
	Diet related changes in the gastrointestinal microbiota of horses
	International sport horse data for genetic evaluation
	Metabolism and hindgut ecosystem in forage fed sedentary and athletic horses
Arkeologi	En studie av träns från romersk järnålder i Sydskandinavien
	Vid min sida : en undersökning av människans relation till hästen under vikingatid och medeltid
Beteende- vetenskap	HASTAR, SJALVKANSLA OCH LIVSKUNSKAP En kvalitativ studie om hur hästar används i behandlingsarbete
	Interaktionen mellan häst och ryttare beskriven med objektiva mätmetoder
	Trafiksäkerheten till häst - olycksutveckling, attityder och beteenden
	Hästens betydelse för elevers emotionella utveckling : en studie av Naturbruksprogrammets hästinriktning
	Föräldrars uppfattning om handikappridning
	Lodrät sits, balans och koordination
	Rent kaos och ren lycka – Några flickors beskrivningar av att ha genomgått behandling för självskadebeteende
	Att utveckla handlingskraft: om flickors identitetskapande processer i stallet
	Vägen till vinnarcirkeln. Travhästen och dess människor mellan sport och spel
	Korta tyglar? En queerfeministisk läsning av tio samtida hästklubbsböcker
Biblioteks- vetenskap Företags- ekonomi	Stallet som social arena
	Tingsryds Travbana
	Towards an emerging global gaming-marketStrategic opportunities for the Swedish state-licensed gaming companies
	Hästars behov av socialt umgänge- En studie om hur hästhållare i Laholms kommun uppfyller hästarnas behov av social kontakt
	Ridsporten i svensk dagspress ur ett genusperspektiv
	Hästkrafter för entreprenörskap – Hästbaserad företagsamhet ur ett genusperspektiv
	Arbete, kultur och makt i svensk trav- och galoppsport 1900-2005
	Vad är hästturism? : en studie av turridning på Islandshäst i Sverige
	Gränsdragningen mellan hobbyverksamhet och näringsverksamhet
	Marknadsundersökning : Produkter för hästsport
	Friluftsforskning 2008
	Attitudes towards the use of horses for leisure in the countryside
	Horse management - premises and landscape, NJF Seminar No. 367, Alnarp
	Hästen i samhället: Sammanställning av kunskap från studenternas arbete en i kursen Hästen, samhället och planeringen
	Hästföretagande: från hobby via livsstil till livskraftigt företagande : omvärldsanalys
	Kartläggning och analys av hästverksamheten i Sverige
	Värdering av hästar vid bokslut
	Riskhantering i svensk köttindustri.

Företags-ekonomi	Hopp på Täby Galopp : svensk hindersport ur ett strategiskt marknadsföringsperspektiv
	Avelsföreningens hingstdepå : kan ändrat ägande av avelsverksamheten skapa mervärden?
	Intresse för e-handel bland svenska lantbrukare
	Skola, häst, hund och pojkvän” : om ledarledda fritidsaktivitetens eventuella betydelse för skolprestationer
	Mina hästar är som mina barn : - En studie om killar inom ridsporten
Etologi	Hästågaren som konsument - beslutsprocessen för högengagerande produkter
	Hästar hållna utomhus under den kalla årstiden i Västra Götalands län
	Hästen (Equus caballus), hästräning och rollkur
	Inventering av hästgårdar i Degerfors kommun – ur ett djurskyddsperspektiv.
	Hästar och lastning - är det ett problem och vilka följder har det?
Historia	Hästinventering i Degerfors kommun.
	Tidsbudget hos hästar på Skansen i jämförelse med frilevande hästars tidsbudget
	Vilket är viktigast, hästmateriel eller människomateriel? : en undersökning av riksdagsdebatterna 1896-1924 avseende totalisatorförbudet
ICT	Behovs- och funktionsanalys av inköpshanteringen i FDT Avance: från kartläggning av brister och behov till utvärdering av föreslagna förbättringsförslag genom PENG-analys
	Towards testing of identity concepts in horses: conditional discrimination learning
	Dynamisk Scrapeapplikation
Landskaps-planering	DEVELOPMENT OF A WEB BASED EDUCATION MATERIAL TO HORSE OWNERS CONCERNING FEED SAFETY AND HYGIENIC QUALITY IN HORSE FEEDS
	Hästen - landskapsvårdare eller marodör?
	Hästhållning i tätortsnära områden, miljö och attityder – delprojekt 1. Attityder kring hästhållning - lukt, allergener och andra störningar
	Rasthagar och rastgårdar åt häst i sydsvästra Skåne : problem och möjligheter
	Horse farms as a factor for development and innovation in the urban-rural fringe with examples from Europe and Northern America
	Mjölkalånga - landsbygd i utveckling för hästen naturen och människan
	Urbaniserad hästhållning: stadsnära hästgårdar och planering
	integrera moderna hästaktiviteter i såväl det urbana som det rurala landskapet
	Planering för den tätortsnära utövningen av ridsport, framför allt ur ett trafiksäkerhets
	Betesdjur eller maskiner på långgräsytor i urban miljö : alla fall är unika!
Lantmästare	Häststallets vatteninstallationer : krav och dimensionering
	Utfodring av föl före och efter avvänjning
	Integrerad hästanläggning; ridhus-stall
	Kraftfoderstation till hästar:äter hästen grovfoder eller halm efter små kraftfodergivor
	Lamellrandsröta i hästhoven
Medicin	KORSFÖRLAMNING HOS HÄST- fodrets påverkan
	Fysträning för ryttare
	Hästen som terapeutiskt verktyg - om ridterapi, välbefinnande och livskvalitet
	Ridterapi - fakta och framtid
	Användning av spridningsmodeller för beräkning av luftspridning av hästallergen och lukt från hästanläggningar

Medicin	Hur påverkar inhalerbara partiklar i stallmiljön uppkomsten av luftvägsinflammationer hos människor och hästar
	Utveckla metoder för att förbättra ryttares sidsits genom lämpliga övningar och samtidigt minska risken för fysisk och psykisk ohälsa hos hästen
	Hästar som kraftkälla: En intervjustudie om kvinnors hälsa och hästar
	Hästar som redskap i medicinsk behandling
Psykologi	Ehrlichia in animals and humans
	Vingklippt och ensam" – men behövd, värdefull och älskad : Hästassisterad behandling av utsatta tonårsflickor
Veterinär- medicin	Antihistaminer till häst, grundläggande kinetik och dynamikstudier
	Behandling av sommareksem hos häst med antihistamin - ett fältförsök
	Besättningsrelaterad polyneuropati på häst - med fokus på fall, fallbesättningar samt förekomst av mögelsvampar och neurotoxiska substanser i inplastat vallfoder
	Betydelsen av Nicoletella semolina hos hästar med luftvägsproblem
	Evidensbaserad medicin: Objektiv bestämning av hålt
	Exponering för olycksfallsrisk och fysisk belastning vid rid- och travskolor
	Förbättrad diagnostik av övre luftvägsproblem hos häst: Jämförelse mellan konventionell videoendoskopi på rullmatta och inspelningar med en nyutvecklad trådlös intrafaryngeal videokamera använd i fält
	Genetisk kartläggning av kandidatgener som reglerar sommareksem hos häst
	Glukos och leucin som potentiellt hjälpmedel i återuppbyggandet av muskelglykogen efter hårt arbete hos travhästar
	Inflammationsmarkörer i bronchiella biopsier hos hästar med kronisk bronkiolit
	Inflammationsmarkörer vid tidig ledskada hos häst
	Karies hos häst - studier av immunsvaret mot Streptococcus devriesei
	Kvalitetsbedömning av hingstesperma för semin - utveckling av metodik för hantering och diagnostik
	Molekylärbiologiska studier av hästpatogena streptokocker för ökad kunskap om sjukdomen kvarka
	Ny PCR-diagnostik för kvarka
	Närhetsligering (proximitetsligering) för att påvisa bornavirusinfektioner
	Rehabilitering och utvärdering av smärta hos sporthästar
	Salmonellasmitta i rasthagar - smittspridare till hästar och miljö
	Spolmasksmitta hos föl och i fållor på stuterier med skilda sköteselstrategier samt olika avmaskningsmedels effekt på utskiljning av spolmaskägg
	Studier av enzymer och transportproteiner som har betydelse för skadliga effekter, sjukdomar och omsättning av xenobiotika hos häst
	Studier av ett mikrobiellt in vitro-system för produktion av läkemedelsmetaboliter till dopningskontrollen
	Studier av Streptococcus equi i syfte att utveckla metoder för att förhindra kvarka
	Studier av transportproteiner som har betydelse för upptag och omsättning av läkemedel hos häst
	Troponin I som markör för hjärtmuskelskada på häst
	Undersökningar av ehrlichiainfektioner hos hästar
	Utveckling av en scintigrafisk metod för utvärdering av njurfunktionen hos häst
	Utveckling av snabbtest för diagnostik i fält av inflammatoriskt tillstånd hos häst

Veterinär-
medicin

Vårdhygien inom svensk hästsjukvård i relation till vårdrelaterade infektioner med särskilt fokus på MRSA
Övervikt hos häst
Stress utan vård eller vård utan stress : om hästen på djursjukhuset
Tillgodoses hästens naturliga beteende i dagens inhysningssystem
Hästandvård : vem gör vad
Säker hästhantering inom djursjukvården
Samspelet mellan häst och människa : risker och möjligheter inom hästsjukvården
Fysiologin bakom muskelspänningar i hästryggen och olika behandlingsmetoder = The physiology of muscle strain in the horses back and different treatment techniques /
Betydelsen av att utfodra hästen med rätt mineralbalans
Komplikationer i samband med hästanestesi
Infektiösa hudsjukdomar som drabbar hästar
Magsår hos häst
Effekten av en aktivitetsboll på krubbitning hos häst
Krubbitning hos häst på olika strömaterial
Rehabiliteringsmetoder för häst och hund
Perianestetisk omvårdnad av häst
Rehabiliteringsmetoder för häst och hund
Vanliga helminter hos hund, katt och häst i Sverige : artbeskrivning och laboratoriediagnostik
Normala seruminsulinnivåer hos svenska hästar och ponnyer
Effekten av olika foderberedningar på pH i normala hästars munhåla
Toxinproduktion hos Clostridium difficile isolerade från människor och hästar med antibiotika-associerad diarré
Prognos och behandling av hästar med kronisk kolik
Effekten av lokalbedövning på ryggens rörelser hos den normala hästen
Hästhudens bakteriella normalflora
Analys av parasitförekomst och riktad avmaskning under en treårsperiod i 11 svenska hästbesättningar
Avel och fruktsamhet hos nordsvenska hästen
Behandling av sommareksem hos häst med cetirizin
Betydelsen av prokainets nedbrytning i plasma vid penicillinchock hos häst
Biomarkers in equine bone and joint disorders
Botulism hos svenska hästar
Bremsningens effekter hos häst
Cytologiska bedömningens påverkan på analysen av bronkoalveolärt lavage (BAL) samt förhållandet mellan andelen mastceller och proinflammatoriska cytokinmediatorer i BAL hos häst
Drugs in horses
Effekt av huvudets position på avståndet mellan tornutskotten i thoracolumbalregionen på häst
En farmakokinetisk pilotstudie av olika beredningar av bensylpenicillin intramuskulärt till häst
En ny metod för intraoral röntgenundersökning på häst

Veterinär-
medicin

Euthanasi-avlivning av häst
Födointagets betydelse för muskelglykogeninlagringen efter arbete hos häst och människa
Förekomst av <i>Lawsonia intracellularis</i> och <i>Brachyspira</i> spp. hos häst i Sverige
Gaffelbandsskador
Gramantygelns påverkan på hästens rörelsemönster i trav
Itrakonazol till häst
Jämförelse av vertikala krafter mellan hov och underlag vid nedsittning och lätttridning i trav hos häst
Ledinflammationer på häst och intraartikulär behandling med hyaluronsyra
Lätttridningens påverkan på hästens rörelsemönster i trav
Prevalens av osteochondros hos avkommor efter svenska halvblodshingstar
Prognos vid kirurgisk behandling av kolik
Pulsmätning på häst
Sambandet mellan hästens huvud/halsposition och ryttarens rörelse i sadeln
Scintigrafisk undersökning av esofagusmotilitet hos häst
Septisk tenosynovit i kotsenskidan hos häst
Struppipning hos häst
Tandvårdens betydelse för hästens användning och hälsa
Temporär eosinofili i lungsköljprov hos häst
Tenoskopi- en undersöknings- och behandlingsmetod av kotsenskidan hos häst
Termografisk undersökning med samtidig analys av rektaltemperatur, hjärtfrekvens, psykiska reaktioner och specifika blodparametrar av häst som behandlats med vibrationsboxen Vitafloor
Transport av häst på land
Tryckalgometri hos friska hästar
Ultraljud av karpus på häst
Undersökning av potentiella probiotiska organismer i tarmmikroflora hos häst med speciell hänsyn till <i>Lactobacillus</i> spp.
Undersökning av ögats brytningsförmåga i ett svenskt hästmateriel
Utvärtes behandling av sarkoider på häst med Aldara TM eller Xxterra TM
En kvalitativ utvärdering av det accelerometerbaserade hältedetektionssystemet "Lameness Locator" :
Ryttarens rotation av bäcken och överliv vid ridning i trav
Utvärdering av en ny selektionsmetod för hingstesperma : med avseende på membranintegriteten och membranstabiliteten
Undersökning av ackommodationsförmåga och brytningsfel hos varmblodiga travare
En uppföljning av analysresultat (serologi och virus) av EAV på seminhingstar i Sverige år 2002 och 2005. :
Lokalisationen av osteochondrosförändringar hos svenska halvblodshästar
Riktad avmaskning mot spolmask på föl.
Fear reactions in riding horses : a comparison between dressage and jumping horses
Islandshästar med hosta och/eller prestationsnedsättning : skiljer de sig åt jämfört med andra raser?

Veterinär-
medicin

En retrospektiv studie av hovbensfrakturer på svenska varmblodiga travhästar :
Elitskon : An objective kinematic evaluation
Skador på ytliga böjsenan hos ridhästar - en retrospektiv fallstudie över konservativ behandling :
Utvärdering av förbättrad metod för objektiv kvalitetsbedömning av spermimotoilitet hos hingst :
Effekt på östralcykeln hos ston tillförda GnRH-analogen deslorelin (Ovuplant
Bedömning av spermimotoilitet i färsk, kyld samt selekterad hingstesperma med Qualisperm
Hovbroskförbening hos svenska ardennerhästen
Fördelning av frambensskador på ytliga böjsenan hos galopphästar
Ridhästens samling : en jämförelse av subjektiva bedömningar och objektiv kinematisk analys
Utvärdering av autologt konditionerat serum :
Upprepad administrering av trimetoprim/sulfadiazin till neonatala föl : plasmaproteinbindning och effekt på serumbilirubinkoncentrationen
Fälttest av en ny metod att med objektiva mätmetoder karaktärisera egenskaperna hos ridunderlag- en pilotstudie. :
Inälvparasiter hos häst
Rehabilitering & träning av häst : treadmill & water treadmill
Proglycogen and macroglycogen in equine skeletal muscle
Outcome in 13 standardbred horses undergoing partial arytenoidectomy with mucosal closure
Diagnostik och behandling av "Chronic idiopathic inflammatory bowel disease" hos häst : en fallbeskrivning
Tornutskottens radiologiska utseende hos en grupp engelska fullblodsåringar innan inridning
Kinidinsulfat : en förlegad behandling av förmaksflimmer hos häst? : examensarbete för specialisering i hästens sjukdomar
Frakturer i tarsus hos häst : en litteraturstudie med fallpresentation
Osteoartrit och desmit i sacroiliacaleden : en litteraturstudie
Höftledsartros hos häst : en litteraturstudie
Ärftliga muskelsjukdomar hos quarterhäst och quarterkorsningar
The prevalence of oral ulceration in Swedish horses when ridden with bit and bridle and when unriden
Dressyr och akademisk ridkonst- en jämförande studie
Alternativa avmaskningsmetoder för invärtes parasiter hos häst.
Effekten av drögträning på fysiologiska parametrar hos häst
Hälsotillståndet på Flyinges uppfödda/inköpta hästar avseende rörelseapparaten.
Vad hände sedan? Finalisterna i 4-års championaten hoppning och dressyr
Ridkonstens utveckling i Sverige de senaste 150 åren med avseende på hästens form
Hur kan man öka chansen för hästen att gå från semifinal till final i 4-års
Är hästen svagare i den sida manen faller åt?
Har tjejer och killar olika mål med sin ridning?
Samsynen av hoppkänsla mellan elev och tränare

Hippolog
2005-2009

Hippolog
2005-2009

Arbetspuls hos ryttare
Invandrarbarn på ridskola
Djupanalys av dräktighetslängd.
Ryttarens bedömning av hästens acceptans av tre olika bett.
3-årstest
Jämförelse av examinationssystem i hoppning.
Skilnaden i rörelsemängd mellan hästar i par och ensamma hästar
(Said) Brandskydd på ridskolor.
Ryttarkänsla i dressyr
Resistensdifferensen hos hästar - sanning eller myt.
Behov av fortbildning i pedagogik för ridlärare och ridinstruktörer.
Jämförelse av frivilligt intag av löst resp. fast salt hos normalit arbetande hästar
TS-haltens betydelse för ättiden.
Vertikal svängning av hästens kropp vid arbete över cavalettiserier av olika höjd och längd
Ryttarens mentala träning
Från chef till ledare
Att träna häst med klicker - en pilotstudie.
Tävlingshästens nedre kritiska temperatur.
Tonåringar på ridskola - vad värdesätter tonåringar och vad gör ridskolorna för denna målgrupp.
Att finna rätt individ och träna den optimalt för framgång på hoppbanan.
Utvärdering av utbildningstrappa i hoppning.
Utveckling travskola
Analys av möstringsloppens betydelse för norska kallblod födda 2001
Startordning i relation till placering i dressyr
Kundvård på ridskolan
Ridning som friskvård
Hästkötarens arbetssituation och arbetsvillkor
Hur utvecklas förståndshandikappade genom ridning?
Ridning som behandlingsform
(Grah) Hästens val av position vid transporter
Mätning av kraften i tyglarna- en pilotstudie Lars Roepstorff
Ridlärarens bedömning i jämförelse med objektiv mätning av häst som rör sig med olika huvud- och
Travsport för unga.
Tar pojkar och flickor kritik olika i ridundervisningen
Mental träning inom ridsporten
Samling - Jämförelse av domarens bedömning och objektiva mätningar.
Hur påverkar kuskens vikt hästens puls vid aerob backträning?
Urval och rekrytering av ridskolehästar
Förekomsten av mobbing på svenska ridskolor
En kommuns ekonomiska satsning på ridsporten - hur skiljer sig Surahammars kommuns ekonomiska

Hippolog
2005-2009

Löshoppningens värde för bedömningen av hästens framtida prestation på tävlingsbanan
Ridlärares och tränares syn på utbildningstrappa i hoppning
En pilotstudie av hästens liggbeteende i spilta respektive box
Ryttarens kost och personliga träning
Fysisk aktivitet som komplement på ridskolorna
Män i ridsporteliten - var kommer de ifrån?
Pilotstudie om sadelpaddens tryckfördelning över hästens rygg
Barn och ungdomars avhopp från ridskolan
Hur definieras begreppet lösgjord häst?
Unghästutbildare - efterfrågan och arbetsmarknad
Hästar på heltid - livet runtomkring
Arbetsrelaterade förslitningsskador hos ridlärare
Kompletterande fysisk träning för lektionsryttare
Ridlärares möte med barn och ungdomar med psykisk ohälsa
Hippolog 2005-2009er efter examen - vart tar de vägen?
Psykisk ohälsa hos barn och ungdom - En intervjustudie om hur man som ridlärare kan hjälpa
Pilotstudie om mental träning för tonårsflickor vid ridlektioner
Kartläggning av grovfoderanvändning hos travtränare i Norrland
Utvärdering av linjärprogrammering, för lönsamhetsoptimering av ridskolans resursutnyttjande
En pilotstudie av hästars rörelsemängd i stor och liten hage
Förekomst av hovbroskförbening hos kallblodstravare i Finland, Norge och Sverige
Travhästskötare -en kartläggning av arbetssituationen hos Sveriges A-tränare
Travhästens hovvård - används utbildade hovslagare i svenska proffsträningsstall?
Hur påverkas hästens vattenintag av olika foderdieter?
Ponnylicensutbildning - en undersökning av ponnylicensutbildning vid några av landets
Biträdande instruktörer och Ridinstruktörers syn på sin utbildning samt behov av fortbildning
Kan man bedöma ett grovfoders näringsvärde genom en okulär besiktning?
Säkerhetsrutiner och olycksfrekvens i ridskolans verksamhet
Samband och skillnader vid bedömning av dressyrtävlan - en studie av material från medelsvår
Ridundervisningens anpassning till inlärningsstilar
Utfodringsstrategier och kunskap om utfodring på ridskolor
Rekrytering av ridskolehästar - en studie om mål och strategier
Accelerometrar i senskydden för att karaktärisera banunderlag - en pilotstudie
Antagningsresultat från Hippolog 2005-2009programmets antagningsprov - En jämförelse mellan sökande med
Hur mycket grovfoder äter en häst vid mål jämfört med fri tillgång?
Arbetsåtgång vid mockning i häststall med mekaniserad utgödsling
Ridskoleungdomars kostvanor - en fallstudie av flickor 15-18år
Motiv till att pojkar börjar rida på ridskola

Hippolog
2005-2009

Undersökning om hjälptyglar på ridskolan
Ätbeteende vid olika strålängd på vallfodret Mia Lundberg,
Att starta eget - drömmen om en egen ridskola
Gramantygels inverkan på hopphästen
En jämförelse mellan körning och ridning av travhäst i uppförslut
Gramantygels inverkan på galoppen
Hästars liggtid vid övernattning på tävlingsplats - effekt av erfarenhet
Hindertypens inverkan på språngkurvan
Presterar tidigt födda hästar bättre på treårstest än hästar som är födda sent på säsongen?
Presterar tidigt födda hästar bättre vid kvalitetsbedömning än hästar som är födda sent på
The frequency of falls in steeplechases and hurdle races for Thoroughbreds on different track surfaces
Arbetsfysiologiska aspekter på banhoppning hos ridhäst
Jordens betydelse för utveckling av mugg hos häst
Hur har det gått för Breeders Trophy's dressyrfinalister 92-93-94?
Whiteline disease- är det en väldefinierad sjukdom
Fodertillskott för att förebygga ledinflammationgranskning av dokumentation
Munhålan hos häst-tandproblem och behandlingar
Påverkar vargtanden ridbarheten?
Energipreparat
Förbättring av frambensteknik genom löshoppning
Przwalskirasens bevarande
Påverkar olika beslag hästens steg?
KOTLEDSINFLAMMATION- en studie över anatomi, orsaker, behandling och
Simträning av häst
Hagtorn Förbättrar viktskydd hästens bakbensteknik?
Galopphästens hållbarhet i förhållande till åldern då den börjar gå lopp
Tävlingsprestationer i hoppning för kvalitetsbedömda hästar i klass I och på Riks
Påverkas hästens hjärtfrekvens av ryttarbyte?
Uppvärmning inför maximal prestation
Utvärdering av permanentbädd med halm eller kutterspån
Påverkar ryttares kroppsfysik prestationen i hoppningen?
Karriärmöjligheter för hippologer
De svenska elitryttarnas väg från nybörjare till svårklassryttare
Kravprofil för dressyrryttare
Sambandet mellan utbildningsnivån hos personal och hos hästar på ridskolan
Magsår på travhäst - en pilotstudie på tre travhästar
Rekrytering av hingstar till Flyinge AB 1982-2002
Samband mellan resultat vid fölbedömning och 3-årstest i hoppning.
Samband mellan mödrars meriter och avkommans prestationer vid kvalitetsbedömning.

Hippolog
1996-2004

På vilket sätt används intervallträning inom galoppsporten?
Korsförflamning på häst - vad händer före, under och efter?
Hästars ättider för olika kraftfodermedel
Samband mellan resultat vid fölbedömning och treårstest beträffande exteriör och gångarter.
Har flappskon någon effekt på traktbredden på ridhäst i jämförelse till traditionell järnsko?
Samband mellan böjprovsreaktioner vid kvalitetsbedömningar och framtida (Edström) Detaljgranskning av fynd vid veterinärstationerna vid kvalitetsbedömningar 1988 och 1992
Vad är samling?
En kommersiell foderanalys-kan man lita på den?
Hur lång tid tar det för hästar att äta helhavre jämfört med krossad.
Juverinflammation hos häst
Stimulanspaketets betydelse för användandet av 3-åriga diplomston i avel 1999.
Födelsdatumets betydelse för den tidiga prestationen hos fullblodsgaloppörer.
Samband mellan mödrars meriter och avkommans prestationer vid 3-årstest.
Påverkar tillsatsmedel djupströbädden?
Vårdar ridskolan sina kunder?
Hur mycket satsar olika kommuner i Sverige på ridsporten jämfört med fotboll?
Vilken kvalitet var det på ston och hingstar som användes i svensk halvblodsavel år 2002?
Svårklassryttarens bedömning av "hästen i balans".
Hur skiljer sig kommuners ekonomiska satsning på ridskolorna åt i Stokke- respektive Ängelholms
Hur ser ridlärarens kostvanor ut på ridskolan?
Bästa sättet att lära barn rida.
Vad prioriterar ridskolor vid nyrekrytering av ridlärare?
Effekter på hästens frambensgest vid användning av olika tunga skor.
Lönsamhet för en svensk halkvblodsuppfödare.
Utvärdering av Back on Tracks effekt på hästryggen med avseende på veterinärbedömning.
Naturbruksgymnasier med hästinriktning - utbildningsupplägg, hästlärare och hästars
När behöver hästen täcke?
Ridlärodbildningen, från RIK till hippologprogram.
Flappskons effekt på traktbredden.
Anorexia nervosa bland ridskoleelever.
Utfodringsrutiner i olika typer av stall i Sverige.
Meriter hos de 20 mest använda hingsatrna i svensk halvblodsavel 2002 och 2003.
Fosfors kretslopp på några hästanläggningar.
Hästens beteende på olika strömaterial
Fältarbetstest för varmblodiga travhästar
Mentaltest på unga travhästar-en förstudie
Alternativa avmaskningsmetoder för invärtes parasiter hos häst.

Hippolog
1996-2004

Ungdomars motiv till utövande av ponnytrav
En kartläggning av utfodringen i professionella travstall
Hästen nervsystem och rörelser
Variation av fruktsamhetsresultat hos varmblodiga travhingstar och effekten av några större songgrupper
Åldersrelaterade bedömningar för svenskt halvblod och deras betydelse för avelsframsteg
(Wiberg) Ataxi hos häst
Hästens exteriör
Frambenets anatomi och funktion
Fem- och sexåringens utveckling
Hasselqvist Undervisningsmetodik inom ridsporten
Hästakupunktur
Den spatiala förmågan hos rytaren
(Kanka) Att importera hästar från öst
Tävla i hoppning intäkter och kostnader
Karies hos häst-finns det?
Ryttaren som tävlingsindivid
Träning av en fälttävlansryttare
Svensk Fälttävlan I ett internationellt perspektiv
Hoppstilens historia tiden före och efter Caprilli
Tävlingsnervositet och prestationsångest
Muskeltemperatures beroende av den termiska närmiljön
(Koch) Spatt eller degenerativ osteoartritis
Olika sätt att utfodra hästar i lösdriфтsystem
Metoder att beräkna hästens vikt.
Bröst/ländryggens funktionella anatomi hos häst.
Olika bett och dess inverkan.
Fälttävlan genom tiderna.
Utfodring inför prestation.
Hästens evolution
Avelsarbete för den Irländska sporthästen
Duger det inte med havre.
Träningsfysiologiska aspekter på dressyrhästens arbete.
Mental träning för ryttare.
Johansson Resursanvändande av personal på ridskola.
De första stegen till miljöanpassning av en ridskola
Ledare/coachingstilar med inriktning på ridsporten jämfört med ishockey, orientering och fotboll.
Hästens sinnen och signaler, samt kommunikation mellan människa och häst
Barns utveckling i 7-9 års ålder.
Samband och skillnader vid bedömning av dressyrridning.
Kostens betydelse för rytarens prestationer.

Hippolog
1996-2004

Anorexia på ridskolan
(Karlsson) Hästens fysiologiska funktion I värme
Allergiska luftvägsproblem och COPD hos häst
Vad blev det av förlårgångarna på Flyinge 1988-1991
(Berggren) Ryttartävlingar förr och nu
Fritidsledarprojektet - en studie på ridskolorna i Stockholms stad 1996.
Inälvparasiter hos häst
(Hjortsäter) Planering av träningsanläggning för ridhäst
Shelter for free-ranging horses in south Swedish winter conditions.
Hingstanvändningen och den förväntade framstegstakten inom halvblodsaveln 1990-1997
Plastinpackat vallfoder till häst, samt botulismproblematiken
Osteochondros hos häst - en litteraturstudie
Korsförädlamning - en litteraturstudie och en fallbeskrivning
Arbetes påverkan på lung- och hjärtverksamhet hos häst
(Carlsson) En rökfri ridskola
Utfodring av växande hästar, jämförelse mellan Sverige och andra länder.
Litteraturstudie av inavel och undersökning av nivå av inavel i tre hästraser i Sverige.
Fjäderkonstruktioner på maratonvagnar Åke Henriksson,
Korsförädlamning hos travhäst-en litteraturstudie
Polycytemi hos travhäst-en litteraturstudie.
Ridkonsten genom tiderna
Kvalitetssäkring av ridskolor, förslag till manual.
Virussjukdomar hos häst
Persson Mag- och tarmsjukdomar hos häst.
Att motivera tonåriga ryttare
Kissing spines - ryggproblem hos häst.
Inhoppning av unghästar från 2,5 till 4 års ålder - beskrivning av Flyinges modell.
(Viktorsson) Skador i ytliga böjsenan hos fullblodshästen. Senans anatomi, orsaker till skador, behandlingsmetoder och
Används alternativbehandling på svenska ridskolor?
Enkätstudie rörande 5-åriga hästar som deltagit i Breeder`s Trophy 1996.
Finns det ett samband mellan in- och utlärningsstil?
Att bilda en förening
Fysisk träning av ryttaren
Viktiga faktorer som påverkar ungdomssektioners verksamhet
Kvalitetsbedömningens hoppmoment
Klass I och IV-hästar i kvalitetsbedömning och deras tävlingsresultat som sexåringar
Att börja rida som vuxen
Hur varierar hästars vattenkonsumtion i förhållande till hösilagets torrsustanshalt?
Enkätundersökning rörande kvalitetsbedömning för ponny 1998
Finns det ett samband mellan instruktörernas utbildningsgrad och ridskolehästarnas hållbarhet på

Hippolog
1996-2004

Andelen fullblodsinslag hos den lovande fälttävlanshästen
Inplastat vallfoder - efter balens öppnande
Hur påverkas hästen vid transport? -Jämförande studie mellan enaxlad och tvåaxlad transport
Barn och ungdomars vistelsetid på ridskolan
Skötarsystem på Svenska ridskolor
Ridlärarens utbildning kontra arbetsuppgifter och lönesättning
Hästens signalement-tillräckligt för säker identifiering?
Svenska bruksproven - träning och förberedelse för 4-åringar
Olika metoder att ID - märka hästar
Hur har det gått för rikskvalitetstävlanhästar i Breeders Trophy?
Klimatet i uteboxar jämfört med innestall.
Beta karotenhalten i inplastat vallfoder beroende av dess färg och torrsubstanshalt - en fördjupning
Viktförlust hos travhästar i samband med hård prestation.
Kotledsinflammation - en översikt över anatomi, orsaker, diagnos och behandling
Luftväxlingen i två uteboxar - analys av koldioxidhalt och relativ luftfuktighet
Övergår ponnytravkuskar till att köra stora hästar då de har åldern inne?
Kroppsmedvetande - en förutsättning för att lära sig rida?
Ryttarkänsla i hoppning Mari Zetterqvist
Uppskattning av hästens viktförlust vid prestation med hjälp av hästens kroppsmått
Hästens tänder och dess förekommande tandproblem
Fälttävlansryttarens kunskaper om elektrolyter
Hästens behov av A, D, E och B-vitaminer
Transportering av häst - resguide
Arbetsskador hos yrkesverksamma inom ridsporten
Attityder till inplastat vallfoder, en jämförelse mellan några ridskolor i Dalarna och Skåne
Erlandsson Verksamhetsplan på ridskolor
Könsfördelning hos avkommor - en jämförelse mellan olika betäckningsmetoder.
(Jonsson) Ridskoleelevers val
Osteochondros hos häst - Resultat av enkätstudie till avelsföreningar i Sverige, Danmark, Holland och
Utbildning av unghäst inför 4-årschampionatet
Motiv för barn och ungdomars val av idrott
Ridtäcke vid arbete - effekt på puls, andning och rektaltemperatur
Transportsjuka
Kan icke ridbaserad koordinationsträning förbättra ryttarens timing av hjälper inom dressyrledning och
Kan icke ridbaserad koordinationsträning förbättra ryttarens timing av hjälper inom dressyrledning och
Förtroende för ridlärar-/instruktörsutbildningar
Utbildad personal på ridskolor
Ridskolans utveckling och framtid

Hippolog
1996-2004

Vilka faktorer påverkar ridlärarnas trivsel på ridskolan?
Behöver hästen täcke på vintern?
Ridskoleponny - läromästare eller tävlingsponny
Sambandet mellan ridskolechefens och personalens utbildning
Kostvanor - en jämförelse mellan ridlärare och idrottslärare
En ridklubb för alla
Massage och stretching av hästar
Gemensamma faktorer för framgångsrika ridskolor
Naturbruksprogrammet som grund för hippologprogrammet
Hästens syn och dess eventuella färgseende
Hur hästen dricker saltat vatten
Dräktighetsprocent per brunst vdi insemination med fryst sperma
Gemensamt utbildningssystem för ridskolor
Bettets anpassning till hästens mun Mia Lundberg
Skador på westernhästar kontra hopphästar i Sverige
Travsportens utbildningssystem i Sverige och utomlands
(Eriksson) Påverkar bakskons vikt hästens steglängd?
Samband mellan hästhuvudets exteriör och hästens karaktär
Behov och efterfrågan på utbildade ponnyer.
När är det lämpligast att börja rida - vid tre eller sju års ålder?
Hästens inälvsparasiter
Demo - en undervisningsmetod för ridskola?
En jämförelse av olika datafoderprogram
Torrsubstansens variation i inplastat vallfoder
Jämförelse mellan olika foderstatsprogram
Samband mellan resultat i rikskvalitetstävlan och tävling vid tio års ålder
Val av strömmaterial
Hur används skrittmaskinen inom hästsportens olika grenar
Hur många av Breeder's Trophys finalhästar går svår klass inom fem år?
Jakten på den optimala avsprångspunkten
Kan man träna upp sin avståndsbedömning på hinder utan häst?
Vilket hinder är mest felbelastat vid tävling i banhoppning?
Försäkringar för tävlingshästar och ridskoleverksamhet - en jämförande studie
Galoppträning av travhästar
Att lära ut skänkelvikning
Är hästtjejer mer dominanta än andra tjejer?
Ridskolehästens sadel
Den ridande ridläraren
Haapala Tryckvagnsträning - backträning, en jämförelse
Ergonomi i stallarbetet
Olika metoder att mäta torrsubstansen i hösilage
(Arvidsson) Smaklighetstest av fölfoder

Hippolog
1996-2004

Vilken kvalitet har stona som används inom svensk halvblodsavel
Behandling av magsår hos häst
Faktorer som inverkar på när hingstar sätts i avel
Kan ryttare förbättra sin prestationsförmåga genom mental träning?
Ger gummimatta enb högre temperatur på boxgolvet?
Mobila boxar - ökad säkerhet
Lanka Hur stor skillnad är det på arbete i uppförsbacke jämfört med slät mark?
Går det att förbättra sin balans till häst genom att cykla enhjuling
Rekrytering av ridskolehästar
Finns det något samband mellan hästens färg och dess prestationsförmåga?
Jämförelse mellan föreningsdrivna och privata ridskolor
Marknadsundersökning av Järpens ridklubb
Handikappverksamhet - vilken utbildning har instruktören?
Importerade korsningsponnyers tävlingsresultat jämfört med svenska rasponnyers resultat
En uppföljningsstudie av stimulanspaketet avseende betäckning av diplomsten från år 1999
Magsår
Rakriktning - en viktig del av hästens arbete
Tränings- och tävlingssystem för barn i Sverige, Storbritannien och Tyskland
Utvärdering av övningar för utbildningstrappa i hoppning
Hur ska vi få fler killar att börja rida på ridskolorna?
Upplever eleverna någon skillnad i ridundervisningen mellan en utbildad och en outbildad instruktör?
Påverkas hästars plasmavolym, vattenintag och urinvolym av ett lågt
Ridviktens inverkan på arbetsbelastningen på galopphäst
En pilotstudie av Fiberströ
Cirkulatoriska och metaboliska svar på ett dressyrarbete hos ridhäst
Den unga hästens träningsfysiologiska svar på studsarbete
Smittsamma hästsjukdomar - före och efter EUinträdet Ann Gånheim
The influence of different weight loads on the stride lenght and stride frequency of galloping racehorses.
Vad händer med galopphästen efter avslutad karriär?
Jämförelse av ingredienserna i receptfria preparat för behandling och/eller förebyggandet av
Hur påverkas hästar fysiologiskt av två olika omhoppningsformer?
Att dricka eller icke dricka vid utfodring
Banunderlag för träning och tävling i hästhoppning.
Kan hästen tillgodogöra sig tillfört C-vitamin

DOCTORAL THESES 2004 – nov 2008

2008

Muhonen, Sara (2008) *Metabolism and hindgut ecosystem in forage fed sedentary and athletic horses*. Doctoral diss. Dept. of Animal Nutrition and Management, SLU. Acta Universitatis agriculturae Sueciae vol. 2008:68.

Wennerstrand, Josefine (2008) *Clinical perspectives on equine back kinematics*. Doctoral diss. Dept. of Anatomy, Physiology and Biochemistry, SLU. Acta Universitatis agriculturae Sueciae vol. 2008:34.

Thorén Hellsten, Emma (2008) *International sport horse data for genetic evaluation*. Doctoral diss. Dept. of Animal Breeding and Genetics, SLU. Acta Universitatis agriculturae Sueciae vol. 2008:32.

Riihimäki, Miia (2008) *Inflammatory response in equine airways*. Doctoral diss. Dept. of Clinical Sciences, SLU. Acta Universitatis agriculturae Sueciae vol. 2008:12.

Rhodin, Marie (2008) *A biomechanical analysis of relationship between the head and neck position, vertebral column and limbs in the horse at walk and trot*. Doctoral diss. Dept. of Anatomy, Physiology and Biochemistry, SLU. Acta Universitatis agriculturae Sueciae vol. 2008:1.

2007

Müller, Cecilia (2007) *Wrapped forages for horses*. Doctoral diss. Dept. of Animal Nutrition and Management, SLU. Acta Universitatis agriculturae Sueciae vol. 2007:44.

Olsén, Lena (2007) *Drugs in horses*. Doctoral diss. Dept. of Biomedical Sciences and Veterinary Public Health, SLU. Acta Universitatis agriculturae Sueciae vol. 2007:37.

2006

Hedberg Alm, Ylva (2006) *Oestrus in the mare*. Doctoral diss. Dept. of Clinical Sciences, SLU. Acta Universitatis agriculturae Sueciae vol. 2006:101.

Södersten, Fredrik (2006) *Cartilage oligomeric matrix protein (COMP), thrombospondin-4 (TSP-4) and type I and III collagens in tendon*. Doctoral diss. Dept. of Biomedical Sciences and Veterinary Public Health, SLU. Acta Universitatis agriculturae Sueciae vol. 2006:94.

Lannergård, Jonas (2006) *Potentially virulence-related extracellular proteins of Streptococcus equi*. Doctoral diss. Dept. of Microbiology, SLU. Acta Universitatis agriculturae Sueciae vol. 2006:80.

Bergh, Anna (2006) *Defocused CO2 laser irradiation in the rehabilitation of horses*. Doctoral diss. Dept. of Anatomy and Physiology, SLU. Acta Universitatis agriculturae Sueciae vol. 2006:54.

Bröjer, Johan (2006) *Proglycogen and macroglycogen in equine skeletal muscle*. Doctoral diss. Dept. of Clinical Sciences, SLU. Acta Universitatis agriculturae Sueciae vol. 2006:41.

2005

Karlström, Åsa (2005) *Collagen-like proteins in horse pathogenic Streptococcus equi*. Doctoral diss. Dept. of Microbiology, SLU. Acta Universitatis agriculturae Sueciae vol. 2005:99.

Edner, Anna (2005) *Effects of anaesthesia on haemodynamics and metabolism in horses*. Doctoral diss. Dept. of Clinical Sciences, SLU. Acta Universitatis agriculturae Sueciae vol. 2005:69.

Gustås, Pia (2005) *A biomechanical study on the hoof impact at the trot*. Doctoral diss. Dept. of Anatomy and Physiology, SLU. Acta Universitatis agriculturae Sueciae vol. 2005:50.

Osterman Lind, Eva (2005) *Prevalence and control of strongyle nematode infections of horses in Sweden*. Doctoral diss. Dept. of Biomedical Sciences and Veterinary Public Health, SLU. Acta Universitatis agriculturae Sueciae vol. 2005:29.

2004

Skiöldebrand, Eva (2004) *Studies of articular cartilage macromolecules in the equine middle carpal joint, in joint pathology and training*. Doctoral diss. Dept. of Biomedical Sciences and Veterinary Public Health, SLU. Acta Universitatis agriculturae Sueciae. Veterinaria vol. 176.

Marntell, Stina (2004) *Sedation and dissociative anaesthesia in the horse*. Doctoral diss. Dept. of Large Animal Clinical Sciences, SLU. Acta Universitatis agriculturae Sueciae. Veterinaria vol. 169.

Gustafsson, Agneta (2004) *Antibiotic associated diarrhea in horses*. Doctoral diss. Dept. of Large Animal Clinical Sciences, SLU. Acta Universitatis agriculturae Sueciae. Veterinaria vol. 166.

Pielberg, Gerli (2004) *Molecular coat colour genetics*. Doctoral diss. Dept. of Animal Breeding and Genetics, SLU. Acta Universitatis agriculturae Sueciae. Agraria vol. 500.

LICENTIATE THESES 2004 –

2007

Albertsdóttir, Elsa (2007) *Genetic analysis of competition traits in Icelandic horses*. Lic. thesis. Dept. of Animal Breeding and Genetics, SLU. Rapport / SLU, Institutionen för husdjursgenetik vol. 145.

2006

Olsson, Elisabeth (2006) *Multi-trait evaluation of Swedish warmblood stallions at station performance tests including field and competition records*. Lic. thesis. Dept. of Animal Breeding and Genetics, SLU. Rapport / SLU, Institutionen för husdjursgenetik vol. 144.

Christensen, Janne Winther (2006) *Fear in horses*. Lic. thesis. Dept. of Animal Environment and Health, SLU. Avhandling (Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för husdjurens miljö och hälsa) vol. 2006.

2004

Kavak, Ants (2004) *Evaluation of sperm production, testicular measurements and post-thaw sperm quality in Tori and Estonian breed stallions*. Lic. thesis. Dept. of Obstetrics and Gynaecology, SLU.

PÅ GRÖNBETE. Nederländernas jordbruksminister Gerda Verberg besöker Antonia Ax:son Johnsons gård vid Oxungasjön i Upplands Väsby tillsammans med jordbruksminister Eskil Erlandsson. På gården får de en uppvisningsritt av stuterichefen och dressyrolympiern Tinne Vilhelmson-Silfvén.

FOTO: JOEY ABRAITYTÉ

Holländska hästar på lönsamt bete i Sverige

Den holländska hästuppfödarindustrin ser Sverige som en ny expansionsmöjlighet.

Orsaken är låga markpriser och stort hästkunnande.

"Det är absolut inget hot, det här främjar konkurrensen och ger Sverige nya kunskaper", säger jordbruksminister Eskil Erlandsson som själv är hästuppfödare.

DI träffar Eskil Erlandsson står på Lövsta stuteri, Antonia Ax:son Johnsons välskötta gård vid Oxungasjön i Upplands Väsby. Med sig har han Nederländernas jordbruksminister Gerda Verberg som är på snabbbesök i Sverige.

"Jag ska träffa alla mina

EU-kollegor innan ordförandeskapet och förklara vad Sverige vill. Det handlar om bra djurhållning, klimat och jordbruk och en ny fiskeripolitik", säger Eskil Erlandsson.

Konkurrensen ökar

Ett av ämnena vid mötet på Lövsta stuteri är Sverige som

leverantör av utrymme, gårdar och kunnande till den holländska hästavelsindustrin.

Att Holland, som är Europas hästavelsland nummer ett, nu expanderar i Sverige har Eskil Erlandsson ingen tvekan om.

"All rörlighet befrämjar kunskap och kultur. Svenska hästuppfödare har mycket att lära av holländarna och de av oss. Konkurrensen ökar och det sporrar. Jag och min bror har själva köpt en häst från Holland. Den bidrar till att höja kvaliteten på de svenska hästarna. Vi har också sålt hästar till Holland och därmed höjt kvaliteten på de holländska hästarna", säger Eskil Erlandsson, som tar

fem föl per år på gården utanför Ljungby i Småland.

"Att ta ett föl per år är en hobby och 15–20 föl är yrkesmässig verksamhet. Fem ligger någonstans i mitten", säger han.

Hästen större än hönan

Han betonar hästens ekonomiska tyngd i dagens Sverige.

"LRF har nyligen slagit fast att hästen i dag faktiskt är större än hönan ekonomiskt. Hästekonomin i Sverige omsätter cirka 46 miljarder kronor per år", säger Eskil Erlandsson, och räknar då också in de 11 miljarder kronor som travspelet omsätter.

Hans holländska gäst är helt tagen av stuterichefen

och dressyrolympiern Tinne Vilhelmson-Silfvéns uppvisningsritt. Och av stuteriet.

"Så här fina ställen har vi inte i Holland", slår Gerda Verburg fast.

Hon vet, hon har arbetat med hästar i hela sitt liv.

"Sedan barnsben. Och jag har ridit på hyfsad nationell nivå", säger Gerda Verburg.

Att holländsk hästavel växer i Sverige tycker hon är bra.

"Sverige behöver god hästavel liksom Holland", säger Gerda Verburg och klappar vant. Tinne Vilhelmson-Silfvéns OS-häst Favourite.

MOSSE WALLÉN

mosse.wallen@di.se
08-573 652 66

Dystert år för svensk reklam

Det svenska reklammarknaden kommer att backa med 4,3 miljarder kronor i år.

Den prognosen lämnar Institutet för reklam- och mediestatistik, IRM.

Reklambranschen har aldrig tappat så mycket under ett och samma år, enligt Magnus Anshelm på IRM.

Det är givetvis lågkonjunkturen som är den främsta orsaken.

Från höga nivåer

"En annan bakomliggande faktor är att det var väldigt stark tillväxt under hela 2007 och två tredjedelar av fjolåret.

Det är alltså en tillbakagång från höga nivåer", säger han.

I procent handlar det om att köpen av reklam och annan marknads-kommunikation minskar med drygt 13 procent i år.

Nästa år kommer marknaden att krympa med ytterligare 2 procent, enligt IRM:s prognos.

Ökning för sökord

Flertalet medier väntas drabbas av nedgången. Ett undantag är så kallad sökordmarknadsföring, som väntas öka med nästan 12 procent i år.

Den dystra prognosen bekräfts också av Mediebyråmätaren för maj månad.

"Många annonsörer har det fortsatt tufft och kämpar för sin överlevnad, det märks på att det är betydligt färre och mindre investeringar än tidigare år", säger Per Rosvall, vd för Sveriges Mediebyråer, i ett pressmeddelande. (TT)

Kom in med din bil så får du en ny.

Även om den inte är det. Sedan 1990 har Mr CAP hantverksmässigt förädlad standarden på dels nya bilar, men också de som rullat i många år. Det är glädjande för oss och våra kunder att vissa bilar till och med blir vackrare än de var i nyskick.

Vår mest efterfrågade behandling heter FormulaUTM. Det är en ytebehandling som ger ett oöverträffat skydd av bilens lackering mot luftföroreningar, vägsmut, solens strålning och andra skadliga element. Skyddet som skapas förnärar sig och binder sedan kemiskt till lacken och gör den därför motståndskraftig under lång tid framöver. Genom behandlingen får du en bil som blir lättare att hålla gnistrande ren och du behöver inte åka till tvätthallen lika ofta som förr. Dessutom slipper du vaxa bilen, vare sig för hand eller i kostsamma tvättprogram. Bra för både plånboken och miljön. Självklart ingår både garanti och trygghetsförsäkring. Information om vårt övriga serviceprogram och närmaste Mr CAP-anläggning hittar du på www.mrcap.com

Mr. CAP
THE CAR APPEARANCE & RESTYLING SHOP

Mr CAP är ett svenskt koncept och våra behandlingar bygger på egen produkt- och teknikutveckling som endast finns hos licensierade Mr CAP-företag. Vi behandlar fler än 45 000 fordon per år åt både privatpersoner och företag i nio länder.

mrcap.com